

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

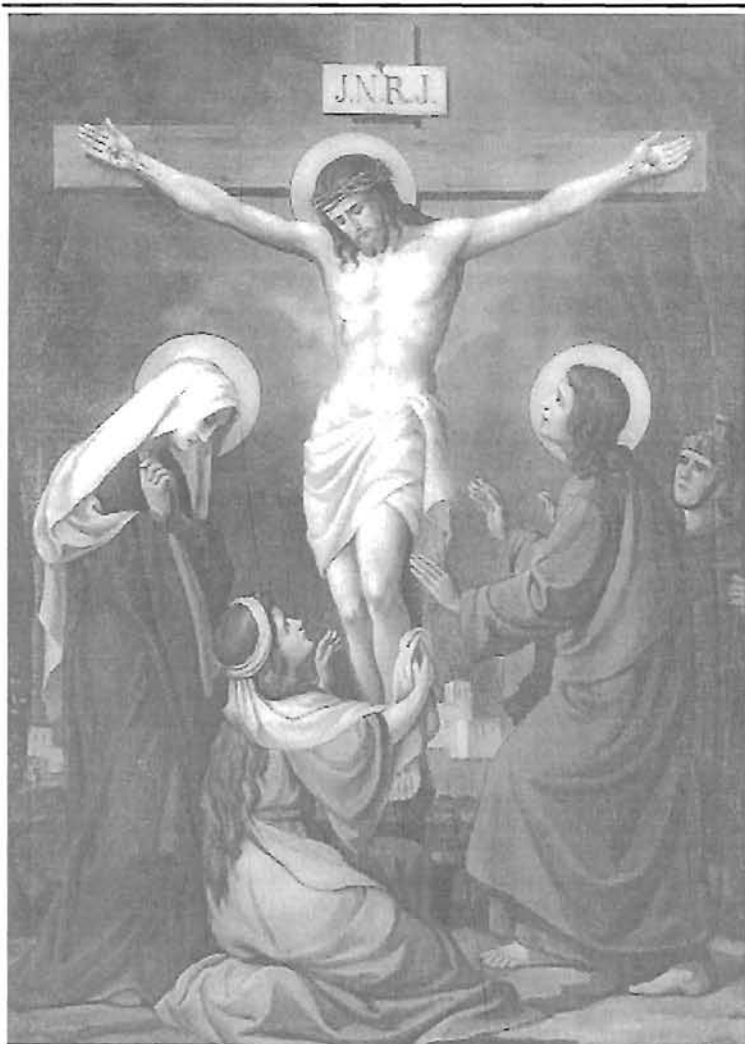
A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VII. évfolyam 4. szám * Társadalmi, kulturális és hagyományőrző folyóirat * 2000. április

ÜDVÖZLET AZ OLVASÓNAK MEGVÁLTÁSUNK 2000., MAGYARSÁGUNK 1000. ÉVÉBEN

"HAZÁDNAK RENDÜLETLENÜL
LÉGY HÍVE, OH MAGYAR;
BÖLCŐD AZ S MAJDNAN SÍRÓD IS,
MELY ÁPOL S ELTAKAR"
VÖRÖSMARTY MIHÁLY

TAVASZI ZSOLTÁR

(részlet)

...te volnál az Isten dicsősége:
- és te vagy az Isten golgotai gyalázata, Ember!
Te volnál az Isten gyönyörűsége:
- és te vagy az Isten hétfájdalma, Ember!
Te volnál az Isten atyai szelídsége:
- és te vagy az Isten hetediziglieni haragja,
hiába állította fel a villámhárítót a Golgotán,
Ember!
Te volnál a teremtés koronája:
- és te vagy a teremtés csődje, Ember!

Te vagy az Isten állandó nyugtalansága,
te vagy az Isten boldogtalansága,
tavaszodj végre akarata szerint, Ember,
és légy az Isten boldog békessége. Amen.

(1927) Mécs László

A Keresztrefeszített, de Feltámadott
Jézus Krisztus örömevel és dicsőségével
kíván Szerkesztőségünk minden
Kedves Olvasónak áldott Húsvétot.

Önök joga van tudni...

hogy miről döntött a Képviselőtestület március 30-i ülésén....

A ridegvárosi részen lakók kérésére a helyi autóbusszjárat hetente egyszer csütörtökön érteti a városrészt. Egy hónap próbajárat után döntenek a járat véglegesítéséről. Az első járat **ÁPRILIS 6. indul** az Orgona-Akác utca sarokról 8.10 órakor, és a MÁV állomásról vissza 11 órakor induló járat a Déryné Műv. Házhoz 11.15 órakor érkezik, és megy ki Ridegvárosi Orgona-Akácfa utcai megállóba.

Az endrődi és gyomai városrészen az ezredforduló emlékére maradó emlékhely állításáról az áprilisi testületi ülésen lesz döntés. A Képviselőtestület javaslata, hogy a város lakosainak és gazdasági egységeinek, valamint az elszármazottaknak széleskörű összefogásával a két településrészen és a két településrész között olyan emlékhely jöjjön létre, amely méltón örökíti meg a megvalósításban közreműködők emlékét a jövő évezred során. Akinek az emlékhely vonatkozásában ötlete, javaslata van, az áprilisi hóban jelezze! A konkrétum és a részletek az áprilisi ülésen kerülnek jóváhagyásra.

A közterületek foglalási, és a vásári és piaci díjtételek módosításra (emelésre) kerültek.

A helyi adók vonatkozásában is történt módosítás. Elsősorban az idegenforgalmi adó vonatkozásában. A módosítás lényege, hogy mindenképpen érdekelte kívánjuk tenni a szállásadókat, hogy a bevallott vendég éjszakák száma reálisan alakuljon. Ugyanis az az érdekes statisztikai adat került ismertetésre, mely szerint a bevallott idegenforgalmi vendégéjszakák száma 1994. évben volt a legmagasabb, annak ellenére, hogy az elmúlt 6 évben több magán és önkormányzati idegenforgalmi beruházás kezdte meg működését.

A módosítás lényege, hogy támogatni kívánjuk azokat, akik az előző évhez képest több vendégéjszakát vállalnak és fizetnek be. A támogatási kérelmet a kö-

vetkező év januárjában kell beadni a Polgármesteri Hivatal Adóosztályán. (a részletekről is ott kell érdeklődni) Az iparüzési és építményadó összefüggésében is módosítás történt, adómentesség, és adókedvezmény vonatkozásában. Ennek részleteit is az Adóosztályon lehet megismerni.

Az Önkormányzat részéről kiszabható szabálysértések legmagasabb összege 10 ezer forintról 30 ezer forintra módosult a Testület határozata értelmében. Ezt a módosítást az 1999. évi LXIX tv. írta elő.

Ismét benyújtjuk a szennyvíz csatornahálózat építéséhez szükséges céltámogatási és állami pénzalapok felé a pályázatot. Az összköltség meghaladja a másfélmilliárd forintot.

A megvalósítás 4 évet venne igénybe. A sajtóterő szükséglet, amit a városnak és alakosságának kell állni, ha nyer a pályázat, 958 millió forint. Évről-évre pályázunk, de eddig nem jutott ennek a városnak, hiába vagyunk jogosak a céltámogatásra. Hogy a lakosságnak egy építményre vonatkozóan mennyit kell majd fizetni, ezt csak akkor lehet pontosítani, ha látjuk, hogy mennyit nyertünk a pályázatok során. De a legjobb esetben is minimum 100-120 ezer forintra kell számítani építményenként, ami nagyon nagy teher. Ezért e vonatkozásban különféle takarékosági formák igénybevételeéről tárgyal az Önkormányzat pénzintézetekkel.

A lakosságnak mintegy 60%-a vállalta a hálózat megépítése esetén a csatlakozást.

A regionális hulladéklerakó megépítésére vonatkozó pályázat is benyújtásra került, csatlakozott még két település, Szarvas és Csabacsüd. Így most már 9 település, 47 ezer lakosának szemét lerakóját illetve kommunális hulladék lerakóját akarjuk megépíteni, 474 millió költséggel. Ez a pályázati összeg, amelynek sajtóterő szükséglete, 234 millió forint. Városunknak, összesen 77 millió forintba kerül ez a beruházás 3 év alatt.

Pályázik a város a „Múzeumpártoló Önkormányzat” címre is, amely az Endrődi Tájháza fejlesztését szolgálja.

A Közmunkaprogram pályázat is beadásra kerül, amelynek sajtóterő szükséglete 8,5 millió forint.

Tovább bővítenénk a Blaha úti idősek otthonát, erre vonatkozó pályázat is beadásra kerül.

Az ipari park területe a Gyomaszolg Kft. tulajdonába kerül, valamint 13 millió forint az induló munkákhoz.

Az Ópusztaszeren épülő Megmaradás Falára településünk neve is felkerül.

Elkezdődhet a Ligetfürdő fejlesztése, a pályázathoz 25 millió Ft sajtóterő rendelkezésre áll.

Elhalasztotta a döntést a Testület a Templom-, Bónom-, Soczó-zugi üdülőterületek címmeghatározásában. A javaslat ugyanis nem vette figyelembe a fennmaradt, régi helytörténeti neveket. Erről a következő ülésen lesz döntés.

A Humánpolitikai Bizottság elnöke, és az oktatási előadó látogatást tettek az óvodákban, ahol kivétel nélkül

megnyugtató színvonalú oktatással, és körülményekkel találkozunk. A gyermeklétszám növekedése is megállapításukat igazolja, már csak az általános iskola véleménye hiányzik. Az iskolák tanítói, akik a leghivatottabbak a szakmai véleményezésre, hiszen ők majd összel tapasztalhatják meg az óvodából jött gyermekek felkészültségét.

Zárt ülésen került jóváhagyásra a Gyomaszolg Kft. 1999 évi mérlege, a 2000 évi üzleti terve, és az ügyvezető díjazása. Annyi azért elmondható, hogy a Kft. hozta az 1999 évi terveképzeléseit, saját tőkéje tovább nőtt, és pénzügyileg stabil.

Köszönetemet fejezem, ki a Polgármesteri Hivatal Műszaki osztály vezetőjének és mindazoknak, akik közreműködtek abban, hogy az endrődi településrészen, a tél folyamán tönkrement golyafészket helyreállították, mire a golyák megérkeztek.

CSÁSZÁRNÉ GYURICZA ÉVA

Vaszkó Sándor - Fehér József

Álmaikban itthon jártak

Masodik világháborús hadifoglyok visszaemlékezései

A régen várt kötet megjelent, és Szerkesztőségünkben megrendelhető.

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

HA TUDSZ, GYERE EL TE IS! A Gyomaendrödi Kulturális Egyesület Diákszínháza és Komédiás Köre a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma Magyar Millenniumi Kormánybiztos Hivatala által kiírt „Az ezeréves államiség megünneplése” c. pályázatán nyert összegből Illyés Gyula: Az ünnepektől című drámáját május 25-én adja elő a Katona József Művelődési Központban.

Dóka Sándor, a Komédiás Kör nevében

KÖSZÖNET - Városunk Nagyjaiért Alapítvány köszönetet mond mindazoknak, akik eddig pénzadományaikkal segítették Tímár Máté emlékművének felállítását.

Továbbra is várjuk és kérjük adományaikat, hogy az Endrődiek Baráti Körének nagy összefogásával megvalósíthassuk tervünket.

Az alapítvány számlaszáma:

VÁROSUNK NAGYJAIÉRT KÖZALAPÍTVÁNY,
GYOMAENDRÖD – ENDRÖDI ÉS VIDÉKE
TAKARÉKSZÖVETKEZET:

53200015-11042095.

Ne felejtsek! Találkozunk május 27-én, szombaton, Endrődön! A baráti találkozó részletes programja a következő számunkban.

MEGHÍVÓ

Szeretettel hívunk és várunk minden érdeklődőt **május 5-én, pénteken 18 órai kezdettel** millenniumi előadásunkra a Katona József Művelődési Központba.

Bemutatkozik a Városi Zene és Művészeti Iskola mindhárom tagozata.

Dr. Farkas János Tanulmányi Alapítvány hírei

A Rózsahegy Kálmán Általános Iskola kebelén belül működő Dr. Farkas János Tanulmányi Alapítvány kezelésében Lévo alapítványi vagyon összege: 799.937 Ft.

A kezdetben havonta nyújtott anyagi segítség már csak, a tanév kezdetére és tavasszal a félévi eredmények birtokában adható segítségre zsugorodott. Ugyanis a Kuratórium úgy határozott, hogy a mindenkorai vagyonnak csak a kamatait oszthatja el. Mivel a kamatok évről-évre csökkennek, így a tanulóknak nyújtandó pénzügyi segítség is évről-évre csökken.

2000. március hónapban a segélyek összege 82.000 forint volt. Ebből 1 színi iskolai tanuló, 4 főiskolai és egyetemi hallgató és 2 középiskolás tanuló részesülhetett. A juttatott segély 5 ezer forinttól 20 ezer forintig terjedt.

Bella Rózsa rézkarcai Egyiptomban

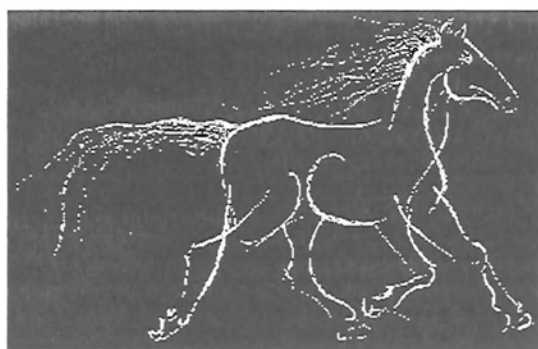
Örömmel adunk hírt olvasóinknak, hogy Egyiptom Giza városában február 15-én nyílt meg az a kiállítás, amelyen Bella Rózsa rézkarcai is láthatók, amelyeket a zsűri előzetesen már beválasztott. A kiállított képek: Szöcske, Együtt a szélben, Madarak.

A kiállítást az egyiptomi kulturális miniszter nyitotta meg.

Szerkesztőségünk gratulál, és tovább sikereket kíván Rózsának!

A kecskeméti művésztanárok kiállítása

Március 17-én a Kecskeméti Tavasz Fesztivál alkalmából a Mátyás Király Általános Iskolában kiállítás nyílt meg a kecskeméti

művésztanárok munkáiból, akik között természetesen **Bella Rózsa munkái is láthatók** voltak. A kiállítást Dr. Szécsi Gábor polgármester nyitotta meg.

A KÖZÖSSÉGI HÁZ ÁPRILIS HAVI PROGRAMJA

3-án 18 órától Magyar Kereszténydemokrata Szövetség gyűlése

12-én 17 órától Cukorbeteg klubja

18-án 10.30 órától a piskóta Zenekar műsora gyermekeknek. Belépő: 180 Ft. (egyvezetés miatt az időpont változhat!)

A sportcsarnok áprilisra tervezett programja

1-én Tanár – diák mérkőzések:

kispályás labdarúgás, kézilabda, kosárlabda

2-án Amatőr kispályás labdarúgó bajnokság

3-án III.Kcs. Körzeti fiú kézilabda döntők

7-én III.Kcs. Körzeti leány kézilabda döntők

8-án Meghívásos MIX röplabda torna

9-én Amtör kispályás labdarúgó bajnokság

10-én Nemzeti atlétikai program, mezei futás körzeti döntője

15-én Amatőr kispályás labdarúgó dijkiosztó ünnep, vacsorával és műsorral egybekötve a Körös étteremben.

17-22-ig Tavasz szünet!

Délelőtt 9 órától 13-óráig mindenki díjmentesen veheti igénybe a Sportcsarnokot.

22-én Önkormányzati Sportnap

30-án Futó gála

A Rózsahegy Könyvtár április havi videó vetítései

OVI-MOZI

5-én Pom-Pom meséi

12-én Mici Mackó újabb kalandjai

26-án Grimm mesék

CSALÁDI MOZI

1-én a világ hét csodája 1-2 rész (ismeretterjesztő film)

8-án Ámbár tanár úr (magyar film)

15-én Anastasia (rajzfilm)

29-én Zorró (kalandfilm)

SZÜNIDEI MULATSÁGOK

Délelőtt 10 órától

17-én Mulan (rajzfilm)

18-án Chip katonák (animációs film)

19-én Egy bogár élete (rajzfilm)

20-án Egyiptom hercege (rajzfilm)

Délután 14 órától

17-én Lassie (családi film)

18-án Indul a bakterház (magyar film)

19-én Babe: egy kismalac kalandjai (családi film)

20-án Harc az Emberbolygón (fantasztikus film)

PUSZTÁK, TANYÁK, FALUSZÉLEK címmel **Kunkovics László Balogh Rudolf díjas fotóművész kiállítása** nyílt meg Hódmezővásárhelyen a Tornyai János Múzeumban (Szántó Kovács János u. 16-18) március 26-án. A megnyitót Dr. Csizmazia György főiskolai docens tartotta. A kiállítás május 21-ig megtekinthető naponta 10 - 17 óra között, kedden 15 óráig. Kérjük és várjuk a gyomaendrődiek, olvasóinkat szerte az országban, hogy akik érdeklődnek Kunkovics László művészetéről iradjon el, tekintsek meg fotóművészetének ez újabb tárlatát.

NYÁRI TÁBOROZÁS

2000. március 1-től kezdődően a Kecskés-zugi faház (volt Béke Tsz faháza) a Közösségi Ház kezelésébe került. Kérjük, hogy gyomaendrődiek (helyi iskolák és magánemberek) igényeiket a nyári táborozásra vonatkozóan május 31-ig jelezzék intézményünk felé, Ádám Gyöngyi népművelőnél. (Május 31-után a szabadon maradt időpontokat a nem gyomaendrödi érdeklődőknek fogjuk meghirdetni.) A faházban történő táborozás feltételeiről bővebb felvilágosítás kérhető a Közösségi Házban.

Várjuk jelentkezésüket!

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könnyű sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Tímár Máté

Kiss Bálint

(1828- 1896)

Kiss Bálint, született 1828. január 17-én Jósvafőn (régebi írott alakja Jolsvafő) Abauj-Torna megyében. Elemi iskoláit édesatyja, Kiss Dániel jósvafői tanító vezetése alatt elvégezvén, 1837-ben a miskolci református gimnáziumba lépett, hol négy évig tanult. Atyja 1838-ban meghalt, mely időtől fogva neveltetése kizárólag szegény özvegy édesanyját, nemes Dely Máriát terhelte. 1841-ben Losoncra ment, hol néhai édesatyjának volt tanuló társa, Steller János gimnáziumi tanár pártfogása folytán évenként 31 váltóforint jutalomban részesült hat esztendőn át. Losoncról, hogy magát a legszükségesebb ruhaneművel ellássa, Heténybe, majd Alsó-Némedibe ment ki egy-egy évre tanítónak 30 és 60 váltóforint évi fizetés mellett. Losoncon hat évet eltöltve Debrecenbe ment 1847-ben, hol kevés segély és legációnális bevételeiből tartotta fenn magát. Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc őt elszórtotta az iskola falai közül, mint honvéd önkéntes most karddal kezében szolgálta forrón szeretett hazáját, míg nem a világosi fegyverletétel kivette kezéből a kardot. A kapituláció után Debrecenbe ment, hogy félbehagyott tanulmányait folytassa. 1851-ben itt érte a gyomai református egyház meghívása felsőbb fősztályú tanítói állásra, melyet elfogadva, 1863-ig a IV.-V.-VI. 1863-tól, pedig 1885-ig az V. és VI. fősztálynak volt tanítója, amikor is gyakori betegeskedése miatt megvált állásától s ez alkalommal **érdemei elismerésül a gyomai ref. egyház örökös presbiterré választotta.**

1851. április 14-én kelt levelében – mármint a „Nagytisztelű (debreceni főiskolának) Tekintetes Professoraitól” ki-nevezett gyomai rektor-tanító magát a következőkben ajánlja:

„a’ Gyomai Ref. Iskolának igazgatására és az abban lévő tanulóknak oktatására kiküldvén, szentül és igaz hittel fogadom, hogy annak az oskolának megmaradására, nevedekésére és épületére egész örömmel tehetségemmel jó lélekkel vigyázok; és abban a’ reám bízandó tanulókat, mind az igaz keresztyén vallásra, mind a’ tisztességes tudományokra tanítom, mind pedig a’ jó erkölcsökre, és valóságos kegyességre szorgalmasan oktatom, és a’ mellett a’ fenyítékben a’ mértékletességet követem, és azt fogadom, hogy nem komor, haragos, veszekedő, kegyetlen, - hanem engedelmes leszek, időmet heveréssel, vendégeskedéssel, tobzódással ide ’s tova járással, gyanús társalkodással, ’s felettebb való előmenetelnek vadászásával, - hanem biztatandó munkával töltöm el. Mindezekre Istennek kegyelme velem lévén magamat egészen ajánlom.”

A debreceni főiskola oktatókara bizonyító leveléből megtudjuk, hogy Kiss Bálint „dicséretes szorgalommal végezte a következő tudományokat, melyeket tanulni tartozott; Magyar, német, latin, hellén, héber, nyelvészetet, ó - közép- és újabb - ’s honi történettant, tiszta és alkalmazott mértant, természet-, vegy- és -ásványtant, észjogot, országlástant, egyetemes- és honi jelenrajzot, közállományi, magán-, váltó-, büntetőjogot, Szentirat magyarázási szabályokat, Bibliái régiség ’s bírálattant, Keresztyén felekezetek vallásbeli értelmét, egyháztörténetet, gyakorlati lelkészettant.”

Ligárt Mihály tanítótársa, Kiss Bálint jubileuma tiszteletére kiadott írásában a következőket írta róla: „Tanítványiba a példaadás által igyekezett a munkaszeretetet beoltani, s hogy ez neki mennyire sikerült, arról bárki is könnyen szerezhet meggyőződést, ha Gyomán a most munkabíró generációt, melyet ő nevelt, megfigyelés tárgyává teszi. Gyomán dologtalan, munkakerülő ember alig van, aminek azután megvan az eredménye, hogy szükségét kevés család szenved.”

Kiss Bálint 36 évig nevelt és tanított céltudatosan, az iskola volt az ő otthona, akkor volt boldog, ha tanítványai között lehetett. Szolgálatának idején veres fonalként húzódik végig a pedánságig menő és lankadatlan munkaszeretet; nincs a 36 évnek órája, melyet ő tétlenül töltött volna. „Az iskolát az emberek kilenctized része úgy tekinti, mint egy műhelyt, melynek egyedüli rendeltetése az, hogy a gyermeket az írás, olvasás, tehát a tudás alapjának mesterségére megtanítsa, holott az iskolának első kötelessége a nevelés; a tanítás másodrendű csak.” (S ma, vajh hol tartunk, kérdezi a krónikás.)

Bár Kiss Bálint az országos tanítói nyugdíjintézetnek tagja volt, igényéről önként lemondott, mert mint mondotta, adott az Isten neki olyan vagyont, melyből megélhet gondtalanul. Családot nem alapított, dehogyan mégis ez irányban is teljesítse kötelességét, gondoskodott róla, hogy családja legyen s ezért apai s anyai ágon élő szegény rokonait magához vette, róluk atyailag gondoskodott.

Garzó Gyula akkori lelképásztornban kiváló munkatársra talált s a gyomai reformátusság egyházi, iskolai, kulturális fel-emelkedésének virágkorát élte tevékenységük idején.

A gyomai „Öreg temető”-ben mindkettejük sírja ismeretlen. A néhai jó rektor úr sírkövét a „boncház” előtt találtam darabokban 1984-ben (azóta eltűnt), felirata: „Itt nyugszik Deli Mária megh. életének 78-dik évében 1878, nov. 8 és fia Kis Bálint szül. 1828. jan.17. 1848-49-ben volt a Magyar Szabadságharc Harczosa 1851-1886-ig volt városunk felejtetetlen Rektora, megh. Életének 69-dik évében 1896. nov.2-dikán. Béke Hamvatokra amíglen eljőnek új életre hívó angyalai a Bölcs Teremtőnek. Ezen emléket készítette a két hálás unoka Bertalan és Dániel.”

Cs. Szabó István

Történelmünk nagyjai

BETHLEN GÁBOR fejedelem
1580 - 1629

Marosillyén született. Ifjú korát Báthory Zsigmond udvarában töltötte. A kolozsvári rendek 1613. október 23-án fejedelemmé választották. 1619-ben megtámadta Ferdinándot, elfoglalta a királyi Magyarországot Pozsonyig. Hatalmába kerítette a koronát. 1620. augusztus 25-én a besztercebányai országgyűlés magyar királlyá választotta. E címet elfogadta, de nem koronáztatta meg magát. 1621. december 31-én békét köt II. Ferdinánddal és visszaadta a koronát is, ez a béke sziléziai hercegséget juttatott Neki és hét felsőmagyarországi megyét. Központosította nemzeti monarchia kiépítésére törekedett, merkantilista gazdaságpolitikát kezdeményezett. Gyulafehérvárott egyetemet alapított. A második Habsburg ellenes sikertelen hadjárata a 1624-ben a bécsi, a harmadik 1626-ban a pozsonyi békével ért véget, mely Magyarországot Erdélyen kívül, végleg, a Habsburgok hatalma alá rendelte. 1629. november 25-én halt meg Gyulafehérváron.

PÁZMÁNY PÉTER esztergomi érsek
1570 - 1637

Szent István királyig vezette vissza nemesi családfáját, a Szent Istvánt lovagga üto Pázmán(y) lovagtól származtatva eredt. Egy személyben tudós, teológus, népoktató, papnevelő, kulturpolitikus, nemzetnevelő, egyházfejedelem, író és nyelvész, a magyar nyelv apostola. Váradon született. Noha protestáns családból származott, 12 éves korában katolikus hitre tért. Mint jezsuita növendék Kolozsvárra, Krakóba, Bécsbe, végül Rómába került. Majd-

nem tíz évig tanított a grazi egyetemen. 1616-ban lett esztergomi érsek. Ő alapította 1635-ben a nagyszombati egyetemet, a mai Eötvös Loránd Tudományegyetem (korábban Pázmány Péter Tudományegyetem) őseit. Számtalan könyvet írt. Műveinek különös értéket adott kitűnő stílus, és magyaros nyelvezete. Írásai a közvetlen előbeszéd erejével hatottak.

LÓRÁNTFFY ZSUZSANNA Erdély nagyasszonya 1600 (?) - 1660

1616. április 18-án ment férjhez Rákóczy Györgyhez, aki 1630-tól Erdély fejedelem. Hozományának legértékesebb része a Sárospatak vára és uradalma. Áldott lelkű, vallásos, művelt nő volt, aki különösen a sárospataki református kollégium felvirágoztatását hordta a szívére. Határozó támogatást adott a debreceni, várad, kolozsvári, gyulafehérvári ref. főiskoláknak is. Férjének felső magyarországi hadjárataiban 1644-45-ben, míg fia a kormányzást vitte, ő fogadta a csapatokat, azokat férje után

küldte. A várak felügyeletéről, Erdélybe küldött foglyok ellátásáról, a hadak pontos fizetéséről gondoskodott. Férje 1648-ban bekövetkezett halála után fiával Sárospatakra vonult vissza és élete alkonyán csak jótékonyának szentelte életét.

ESZTERHÁZY PÁL herceg, nádor
1635 - 1713

A nemesség ősi fészke a Csallóköz. A család tagjai, akik a XVI. Századtól kezdenek emelkedni, s a magyar történelemben századokon át meghatározó személyiségek voltak. Az első ismert ősük 1186-ban fordul elő, mint királyi prisdudus. Esterházy Miklós fia Pál 1635. szeptember 7-én született. 17 évesen lett Sopron vármegye főispánja, királyi tanácsos. 1661-ben főudvarmester és tábornok. 1663-1664-ben Zrínyi oldalán harcolt a neveze-

tes téli hadjárásban, ott küzdött Kanizsa ostrománál, Zrínyi-Újvárnál. 1668-ban bányavidéki főkapitányként harcolt a törökök ellen. Ott volt 1672-ben Lőcse visszavételénél. 1681-ben a soproni országgyűlés nádorrá választotta. 1682-ben a Német-Római Birodalom hercegi rangra emelte. Életében mindvégig a Habsburg ház érdekeit elismerve tevékenykedett, így vonva magára a nemzet bizalmatlanságát. Szerette a tudományokat és a művészetet. 1713. március 26-án halt meg.

ZRÍNYI ILONA Munkács hős védője
1643-1703

A Zrínyi nemzetség a legdicsebb Horvát-magyar nemzetség, családfájuk 1066-ig vezethető vissza. Ilona, aki II. Rákóczi Ferenc anyja volt, Zrínyi Péter bán és Frangepán Katalin lánya. Ozalgyvárbán született. 1667-ben férjhez megy I. Rákóczi Ferenchez, a költő hadvezér Miklós unokahúga. Férje 1667-ben elhunyt, így Ő lett a Rákóczi birtokok úrnője. 1682-től Tököly Imre felesége. Csodálatos bátorsággal 3 évig védte

Munkács várát. Gyermekeitől elszakítva Bécsbe vitték az Orsolya szűzek zárdájában tartották fogva. Innen Tököly Imre váltotta ki a fogságába került Heister generálisért. Utóbb férjét török számkivetésbe kísérte, ahol 12 évet töltött és 1703. február 18-án halt meg Nikodémiában, hamvai a lazaristák galatai templomában nyugodott, míg 1906-ban országos költségen hazahozatták Kassára.

KOHÁRY ISTVÁN gróf, országbíró
1649 - 1731

Hadvezér, politikus és költő. Csábrág várában (Hont megye) 1649. március 12-én született. A nagyszombati egyetemen kezdte felsőbb tanulmányait, majd a bécsi egyetem teológia karán fejezte be. Licentiatust nyert, disputát állt, melyért I. Lipót 200 arany súlyú nyakláncal tüntette ki. 1667-től Fülel várának kapitánya. Tököly Imre kurucai többszöri kísérlet után 1682-ben elfoglalták a várat és fogságba ejtették a verselő kedvű vitézt. Kiszabadulása után 1685-ben grófi

rangot kapott s részt vett a török ellenes felszabadító háborúban. Ott volt 1686-ban Buda, majd 1687-ben Eger visszavételénél. A Rákóczi szabadságharc után hű maradt I. Lipóthoz, majd I. Józsefhez, 1707-ben altábornaggyá, 1711-ben Hont vármegye örökös főispánjává, 1714-iki országgyűlésen országbíróvá neveztek ki. Megalapította a kecskeméti algimnáziumot, a debrecenit pedig segítette. Vagyonából 700.000 forintot áldozott a közjóra. Meghalt 1731. március 29-én ugyancsak Csábrág várában.

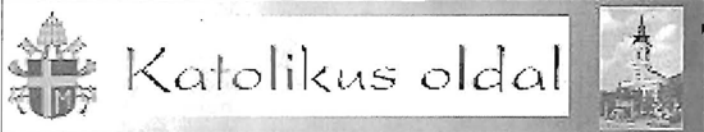
BATTHYÁNY ÁDÁM gróf, országbíró
1662-1703

E nemzetség, mely a magyar történelemben oly jelentős és sok szerepet játszott, eredetét 1200-as évekbe vezetheti vissza. A család 1398-ban Battyánt adományba kapván ettől kezdve e néven ismeretes. 1662. szeptember 13-án született a Dunántúl védelmében oly nagy szerepet játszó család sarjaként. 1685-től dunántúli főkapitány, később országbíró volt. 1686-ban részt vett Buda visszavételének ostrománál Bercsényi Miklós társaságában. Az ostrom alatt az ő naszádosai fogták el a várórség

értékeit biztos helyre szállítani próbáló 20 török hajót. 1688-ban már tábornoki rangban Székesfehérvárt, 1689-ben pedig Kanizsát vette be. Batthyány Ádám, kinek már ősai is viselték a báni méltóságot, 1693-tól Horvátország, Szlavónia, és Dalmácia bánja, 1701-től Vas vármegye főispánja. Meghalt 1703. augusztus 26-án.

Forrásmunkák: A magyar nemzet története (1896), Révai Nagy Lexikona (1913), Új Magyar lexikon (1962), Pázmány Péter válogatott művei 1983, Somogyi Győző, Hermann Robert: Magyar hősök arcképcsarnoka (1996).

Katolikus oldal

ÁPRILIS HÓNAP ÜNNEPEI

2. Vasárnap: Nagyböjt 4. vasárnapja
 9. Vasárnap: Nagyböjt 5. vasárnapja
 16. Vasárnap: Virágvasárnap
 20. Csütörtök: Nagycsütörtök
 21. Péntek: Nagypéntek
 22. Szombat: Nagyszombat
 23. Vasárnap: Húsvét
 24. Hétfő: Húsvét
 30. Vasárnap: Húsvét 2. vasárnapja

Feltámadott az Úr!
 Alleluja!

	Endrőd	Hunya	Gyoma
Virágvasárnap	8. 18	10	10
Nagycsütörtök, utolsó vacsora miséje	18	16	18
Nagypéntek keresztút az Úr szenvedése	9 15	16.30 17	17.30 18
Nagyszombat szentsír adoráció	8-18		9-17
Vigília, feltámadás miséje, körmenet	18	15	17.30
Húsvétvasárnap	10, 18	8, 10	10
Húsvéthétfő	10, 18	8	10

„Hála legyen Istennek, aki Krisztusban mindig győzelemre segít minket, és ismeretét jó illatként mindenütt elterjeszti általunk. Mert Krisztus jó illata vagyunk mi az Istennek, azok közt, akik üdvözülnek, éppúgy, mint azok közt, akik elkárhoznak. Ezeknek halált jelentő hullaszag, azoknak meg az élet éltető illata” (2 Kor 2, 14-16).

Kicsit fájjaljuk, hogy most élünk, s nem akkor, amikor Krisztust feszítették keresztre. Mi majd megmutattuk volna, hogyan kell Őt megvédeni...

Mi majd nem futottunk volna el... Mi majd kiszabadítottuk volna... Mi nem tagadtuk volna meg... - Milyen jó lett volna, ha Krisztus nekünk jelent volna meg: feltámadtam, nézzétek kezeimet, sebeimet.

A feltámadt Jézusa szentségeken tárja felénk szerető kezét, hív és életet ad!

A kereszttség hatása bennünk ez: megtisztít az eredeti bűntől, valamennyi személyes bűnünköt (felnőtt-kereszttség esetén!) és elengedi a bűnökért járó összes büntetéseket. A mi érdemünk nélkül megbocsátatnak bűneink, mert Krisztus meghalt értünk a kereszten. (Herder - Katekizmus, 118. o.)

Az idézett Katekizmus első helyen tehát a megtisztítást hozza a kereszttség hatásaként. Ezt a „megtisztítást” jól jelképezi a vízben vett fürdő, a lemosás, a vízzel való leöntés.

A kereszttség másik hatása, hogy beiktat a keresztény közösségbe. Az Egyház tagjává tesz; egyháztag tehát minden megkeresztelt! A keresztységben új életet kapunk, újjászületünk. - Ezt az új életet nevezik „kegyelmi élet”-nek, „természetfeletti élet”-nek, „isteni élet”-nek.

Jézus szava Nikodémushoz: „Bizony, bizony, mondom neked, ha valaki újra nem születik, nem látja meg Isten országát.”... „Aki nem születik vízből és (Szent) Lélekből, nem mehet be Isten országába” (vö. Jn 3, 3 és 5).

Minden húsvét újjászületést is jelent! Élészünk fel az Istenlőt kapott kegyelmet!

„Tegnap veled temetkeztem el, Krisztus, - ma veled ébredek, a Feltámadottal. Tegnap veled haltam, most immár dicsőíts meg engem is országodban, Üdvözítőnk!” (Damaszkuszi Szent János)

„Az emberélet keresztjei olyanok, mint kottában a kereszték: fölemelnek.”

ÁPRILISI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 6 órakor, hétköznap reggel fél 8-kor. Nagyböjtben vasárnap fél 6-kor, pénteken 6-kor keresztút.

Szent Gellért Iskola kápolnájában
 április 9-én vasárnap fél 12-kor.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Hétköznap szerda kivételével este 6-kor. A szombat esti vasárnap előesti mise. Nagyböjtben fél 6-kor keresztút.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap reggel 8-kor, szombaton 18 órakor.

← A nagyhét és húsvét liturgiája templomainkban

Nagyböjti lelkigyakorlat

Endrőd: ápr. 17-18-19 (nagyhétfő, nagykedd, nagyszerda 18 óra)
 Hunya: ápr. 17-18-19 (nagyhétfő, nagykedd, nagyszerda 16 óra)
Vezeteli Laczkó István szentesi káplán

Gyoma: ápr. 13-14-15 (csütörtök, péntek, szombat 18 óra)
Túri Kiss István kunszentmártoni plébános

Mindhárom helyen, a 3. nap a betegek kenetét fel lehet venni.

Április 16-án, (Virágvasárnap) du. 4-kor közösségi evangelizációs misét tartunk az „Élet másokért” családpasszorációs közösség szervezésében.

Húsvét és a kereszttség

Danielou bíboros szerint: a jelen drámája az, hogy a világon annyi „keresztelt” keresztény van, aki nem hűséges az életszentségre való hivatásához. A dráma a középszerúségben van. Egy Egyház, amely a szentek Egyháza volna, megváltoztatná a világot.

Változtassuk meg a világnak azt a kis részét, amelyben élünk. Ahogyan a szentmise központi gondolata Jézus halála és feltámadása, úgy a kereszttség lényege is e két dolog körül forog. Jézusnak ugyanis a bűn miatt kellett meghalnia, magára vette bűneink büntetését. Halálának köszönhetjük, hogy a keresztység révén megszabadulhatunk a bűntől, annak kárhatózatot okozó hatásától, és biztosíthatjuk magunknak az örök életet. - A keresztységben számunkra kell, hogy meghaljon a bűn, másképp fogalmazva, hogy mi meghalunk a bűnnek. Ahogyan Jézus meghalt bűneink miatt, mi halunk meg a bűnnek, temetkezünk el Krisztusban, avatódjunk belé, haljunk meg vele együtt, merüljünk el a vízben, borítsanak el hullámai, hogy azután felemelkedjünk, feltámadjunk, miként Jézus is feltámadt a halálból, születünk újjá, bűn nélkül, az isteni életből részesedve.

Igy válik számunkra a keresztység az új élet forrásává!

S mivel Jézus halála és feltámadása húsvét nagy titka, ezért volt természetes a korai kereszténység számára, hogy a kereszttség szentségét a húsvétra virradó éjjel szolgáltassák ki. S így a feltámadt Krisztussal, együtt, mintegy „egyidőben” kezdte a megkeresztelt új életét. S ezért van az, hogy a húsvéti liturgia nagyszombatról húsvétvasárnapra virradó éjjel a virrasztás (Vigília) szertartásába beiktatja a keresztelést. - Nagyszombat este kezdődik a szertartás a fényűnnepséggel (húsvéti gyertya), húsvéti örömeinek, ige-liturgia, kereszttség-liturgia (keresztkút megáldása, mindenszentek litániája, a víz megáldása, a keresztügyi fogadás megújítása, és utána a húsvéti mise).

S ha most még egyszer figyelmesen elolvassuk húsvét vasárnapjának szentmise olvasmá-

nyait, akkor megértjük, hogyan lehet húsvétkor keresztsegről prédikálni, meg lehet érteni, hogy e legnagyobb ünnepünkön hogyan lehet szó Keresztelő János keresztsegről. Talán mi is úgy járunk, mint Péter és János apostol: megértjük, hogy Jézusnak fel kellett támadni a halálból, és hogy nekünk meg kellett keresztelkednünk, és hogy ez a megkeresztelkedés nem is olyan kis dolog, hanem világra szóló, örök életre szóló esemény.

De nemcsak vízből, hanem vízből és Szentlélekből kell újjászületnünk. Keresztelő Szent János mondja: „En csak vízzel keresztellek titeket, de eljön az, aki hatalmasabb nálam... Ő Szentlélekkel és tisztelettel fog megkeresztelni titeket” (vö. Lk 3, 16-17). - Így válunk a Szentlélek templomaivá!

A keresztységben Krisztus eltörölhetetlen jeget nyom a lelkünkbe. Így csak egyszer keresztelkedhetünk, de azt újra feléheszthetjük magunkban. 1252. ápr. 6-án lett vértanú Veronai Szent Péter. Gyermekkora óta sokat küzdött a hit tisztaságáért. Halálosan megbesítve is a Híszkegyet kezdte el mondani. Amikor már nem győzte szóval, vérebe mártott ujjal írta a földre: „Hiszek egy Istenben... mennynek és földnek teremőjében” és a Jézus Krisztusban... (Schütz: Szentek élete, II, 110)

A feltámadt Krisztushoz tartozom, és Ő az enyém!

„Templom az én lelkem, jöjj Uram, tekintszét, költözz be hozzám, bennem fényeskedjél, légyen a szívem örök-lángú szentély” (Fazekas Lajos: Orgonák búgnak).

Harmadnapon

És fölzúgnak a hamuszín egek,
 hajnal felé a ravensbrücki fák,
 És megérzék a fényt a gyökerek.
 És szél támad. És fölzeng a világ.

Mert megölhették hitvány zsoldosok,
 és megszűnhetett dobogni szíve
 Harmadnapra legyőzte a halált.
 Et resurrexit tertia die.

(Pilinszky János)

Az oldalt elkesztette: Iványi László plébános

TÖRTÉNETEK A RÉGI GYOMÁRÓL II.

A harangokról I.

A gyomai református templom harangjainak szava fülembe csengett még távoli földiken is. Diákkoromban Vácott, ahová az „osztályharcos gyűlölet” üldözött, ha jól emlékszem nyolc templom harangját hallhattam egyszerre legtöbbször, s mégis csak a gyomai harangok szavát hallottam ki közülük. Nekem mind a mai napig legszebbszavú harangok.

A harangot a szakirodalom ütőhangszerként tartja nyilván. Már a Római Birodalomban is alkalmazták jelzőeszközként. A kereszténységben a XII. században tették kötelezővé használatát. Rendkívül elterjedt volt a középkori városokban, falvakban.

A gyomai középkori harangokról (harangról) semmit nem tudunk. A gyomai határba olvadt Ege falu s Endrőd középkori templomának hallottam nagy időt megért atyafiaktól egybehangzó legendát, hogy tudniillik elpusztult egyházaik tornyával együtt leomlottak a Körösbe. Később, a körösladányi gyűjtő útjaimon egy alkalommal közel százszázéves gazdaember bizonygatta, hogy a ladányi harang is ugyanúgy omlott bele harangostul a Sebes-Körösbe. S ő gyerekkorában hallotta az öregektől, hogy szép csendes őszi estéken hallani, akinek van rá füle, hogy közel a parthoz megkondul többször is merevül bizonygatta: „oszt úgy tessik elhinni, hogy én is hallottam már, ahogy öregszekek egyre többször, ott ahun a mostani templom áll, attúl nem messze, a régi meder partján, mert a régi torony ott vót közel ahun a mostani van, csak közelébb a Köröshő.” Kis „csengettyűk” voltak ezek a régi harangok, oklevelek így is jelzik: csengettyű, (a nagyobbja se ütötte meg a mázsát). Könnyű volt elásni, kútba eresztani, ide-oda rejtegetni, vagy éppen menekülés közben a kocsiderékban elszállítani békésebb

tájakra. Aztán ott is maradt sok esetben a harang, ahová a menekülők meghúzódtak.

A múlt század végén, e század elején mikor a harangkutatás is megindult, így találtak rá felirata alapján a geszti harangra Nagyikindán (a rációk vitték el 1703-1710 között), a gyulai harangra (Szűz Mária képpel kiöntve), meg Bagaméron. Feliratok eleinte nem voltak a harangokon, csak a XV. Századtól jelennek meg a harangokon feliratos domborítások. Az egészen korai, román kori kis csengettyűket formájukról lehet nagy biztonsággal korszakolni.

Az újratelepült Gyoma harangjairól nem tudunk semmit egészen 1734-ig, amikor is Takó András volt bíró, „kinek idejében öntetett a mostani nagy harang” írta a krónika 1834-ben.

1746. január 28-án Házi István leánykája temetésin hűzták meg a következő második harangot először. Vagyis ez még nagyobb lehetett az 1734 évben öntetettnél.

1834-ben jegyezték fel, hogy **1778-79-ben öntődött a „mostani-tehát 1834-beni-kisharang”.** 1836-ban presbiteri gyűlésen a helybéli notárius Kalocsa István felszólalt: „Szégyen, hogy Népes Ekkleziájában, Keresztyén Gyülekezetnek az Isteni tiszteletre való összehívásában, Halotti tisztesség tételekben is csak két harangotkák használódhatnak.” Javasolja egy harmadik harangnak megöntetését, melyet így indokolt: „...egyszersmind felébresztődven a három Harangoknak a Szent Gyülekezetnek, Atyának, Fiúnak, és Szent Léleknek nevében való összehívására való rendeltetése. „valamint” E harmadik harangra adakozzanak azok, kik végtisztességre halottaiknak meghúzatni kívánnák s majd az adózót az Úr magához szólítja, temetésükkor az ingyen húzódjon meg.”

1841. július 18-i presbiteri ülésen határozott, hogy a nagyobbik harangot újra öntetik s egy harmadik, teljesen új 12 q-ás harangot öntetnek Pesten. Felirata légyen: „A Gyomai Reformata Szent Ekkleziája Közjövendelméből lévén Isten jóvoltából.”

1841-ben Diószegi Mihály bíróságán a 96 éves 6 q-ás harangot Pesten becserélték egy 12 q-ás 6 fontos készítettetett a gyülekezet tulajdon költségén”, 2216 váltó forintokon. Nemes Komádi Kruchió István „saját költségén, 1076 váltó forintokon öt mázsás 89 fontos harangot készítettett. A harangok beavatása esett 1841. szeptember 17-én vasárnap reggeli istentiszteleten.”

1847. április 8-án délután villámcsapás következtében igen nagy tűz keletkezett Gyomán. A torony is kigyulladt. Ekkor a „Kruchió harang” megolvadt, a legnagyobb harang leesett s megolvadt, meghasadt. A legrégebb, s a legkisebb leesett mindkettő ép-ségben maradtak. E kettő „sátor alatt sokáig szolgálatot tett.”

1848 őszén egy 14 és egy 7 mázsás harangot „újra öntettek, a „Kis harang – a legrégebb – megrepedt a sok félreverskor, tudniillik az 1848-as esztendőben bizony sokszor kellett harang által összehívni a lakosságot, bizony majd minden napra esett közölni valója az előjáráságnak.

1852. július 31-én a „megrepedt kisharang újraöntetett, szaporítva 391 font lett és felhúzatott”.

1871-ben egy kis harangot ajándékoztak a gyomaiak az akkor telepített Krassó-Szörény megyei Bunya-Szekszárd református gyülekezetének.

1879-ben hosszas egyezkedés, viták után elkészült a negyedik nagy harang, a „Garzó harang”, felszereléssel együtt 40 q, 6000 forintba került.

(Folytatjuk!)
Cs. Szabó István

Corvo bianco

Corvo Bianco Schuh Bt.

Cipőipari Bt.

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎ (30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

Mindent egy helyen a Piktor Boltban!

Gyomaendrőd, Fő út 212.

(telefon: 66/283-079)

Déaványcsa, Árpád út 47

(telefon: 483-318)

Kaphatók:

Festékek, lakkok, ecsetek,
Szerszámok, zárok, vasalások, és linóleumok.
Padlóburkoló lapok minta után,
hózzá ragasztók, fugázó aljzat kiegyenlítő,
TIKKURILA Számítógépes színkeverés.
Több mint 2000 színből választhat!

ÉPFE

Építőipari Szakipari Festő Szolgáltató

Betéti Társaság vállalja:

Közületi – vállalkozói és magán
megrendelőinek

ÉPÍTŐIPARI – SZAKIPARI

munkáinak elvégzését.

Teljes körű ügyintézésel,
tervezéstől a kulcsátadásig.

ELLENŐRIZHETŐ REFERENCIÁKKAL

rendelkezünk Alföldön és Budapesten!

Hívja: 06-66-295-659

vagy 06-20-9367-514 számot.

Fax: 06-66-385-896

Cím: 5502. Gyomaendrőd,

Juhász Gyula utca 34/1.

Farsang a Szent Gellért Katolikus Általános Iskolában

Jó multság volt

Vizkereszt és Hamvazószerda közötti idő a magyar ember életében is a farsangi időszakot jelenti, azt az időszakot, mely helyt ad a multságok, lakodalmak, bálók megrendezésére.

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskola február 18-án tartott farsangja, nagy multság volt nekünk, szülők számára is. Az iskola aulája, mint egy hatalmas feldíszített lakodalmi sátor várta a gyerekeket és szülőket, nagy, színes léggömbök, és ájszkek kavalkádja fogadta a szórakozni vágyókat. A farsangi multság Galgamácsára „vitt el” bennünket, ugyanis a gyerekek egy galgamácsai gyermeklakodalmast táncoltak és énekeltek el csoda jó hangulatban. A szép népi ruhákba öltözött lányok és fiúk népdalokat énekelve jókedvűen ropták a csárdást, a vőfély lakodalmi rigmusai csak emelték a multság hangulatát. A lánykéréstől, a menyasszony búcsúztatón, a templomi esküvőn keresztül eljutva az újasszony táncig, olyan fergeteges táncmultság kerekedett, hogy minket, szülőket is legszívesebben táncba vitt volna a lábunk. Jóérzéssel töltött el bennünket az, hogy gyermekeink ilyen szép néphagyomány fellelővel, kulturális értékek megtanulásával is jól érzik magukat, jót tudnak mulatni.

A lakodalmas tánc végére „betáncoltak” a szakácsok is, kik jó gazdasszony módjára finom tortával kínálták a mulatozó ifjúságot. A táncmultság végén a szülők egyen-

letesen erősödő vastapsa kikövetelte a lakodalmi zárótánc megismétlését.

A lakodalmi menet az osztályokba vezette a gyerekeket, és a farsang ott folytatódott tovább.

A varázslatos, ötletesebbnél ötletesebb jelmezekbe öltözött gyermekeink szellemi és fizikai képességeiket is megmozgathatták az osztályfőnökök által szervezett humoros vetélkedőkön, feladatok megoldásain. A jóízű farsangi fánkok elfogyasztása után mindenki nyugtával dicsérte a napot. A talpalávaló kifogyott a lábunkból, a sütemény elfogyott a tányérból, így aztán mindenki elégedetten tért nyugovóra.

Köszönjük a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola tanárainak, összes dolgozójának, a szülőknek, hogy ilyen közös összefogással jót multhattunk farsang idején az iskolában.

Jó multság volt. Reméljük lesz jövőre is!

*A Szent Gellért
Katolikus Általános Iskola
Szülői Munkaközössége*

Március 15-i ünnep a Szent Imre római katolikus templomban

Éppen úgy, mint 152 éve, idén is szerdára esett március 15, és ugyanúgy, mint akkor, esett az eső. Ezért a megemlékező szentmise után az ünnepi műsor a templomban kezdődött el.

A Rózsashegyi Kálmán Általános Iskola növendékei a tőlük megszokott igen színvonalas műsorral emlékeztek az 1848-as forradalom első napjára. Műsoruk előtt, mintegy előszóként felolvasásra került egy erdélyi fiatalember visszaemlékezése, a székelyföldi március 15.-i ünnepségre. Domokos László országgyűlési képviselő ünnepi szónoklata és a diákok műsora után harangszó kísérete mellett vonult ki az ünnepi közönség az Országzászlóhoz, ahol a megemlékezés koszorú elhelyezésére kerültek.

HUNYAI HIRADÓ

Megkezdte munkáját az új önkormányzat

Hunya község Önkormányzatának képviselő-testülete március 9-én tartotta soros ülését. Ez volt az első testületi ülés, amelyen az időközi választásokon mandátumot szerzett képviselők az új polgármester, Hoffmann Márton vezetésével már érdemi munkát folytattak. Méghozzá nem is akármilyet. Hiszen a napirendi pontok között nem kisebb súlyú témák szerepeltek, mint az 1999. évi költségvetési rendelet módosítása, a 2000. évi költségvetés elkészítéséhez szükséges önkormányzati díjak módosítása, valamint a 2000. évi költségvetés I. forduló tárgyalása.

A testület a költségvetés tervezetét első olvasatban, kisebb módosításokkal közmeghallgatásra bocsáthatónak találta. Amennyiben a település lakosai 2000. március 17-én 17 órakor tartandó közmeghallgatáson jelentősebb változtatások nélkül elfogadhatónak találják a költségvetés tervezetét, a képviselők március 22-én döntenek a végleges számokról. Az már most látszik, hogy ez a költségvetési év sem lesz könnyű a kis község számára, hiszen a korábbi évekhez hasonlóan az idén is forráshiánnyal küszködik az Önkormányzat, melynek enyhítésére minden bizonnyal az ÖNHKI-s (Önhibáján kívül hátrányos helyzetű önkormányzatok) pályázaton való indulás jelentheti az egyik lehetséges megoldást.

Szóznő Farkasinszki Ildikó
Jegyző

Büszkék vagyunk az iskolánkra!

„Farsangi dáridóra invitálták a falu apraját-nagyját március 4-e szombat délutánján a Művelődési Házba az Általános Iskola tanulói és pedagógusai – írja a szerkesztőségünkhöz eljuttatott levelében Cserven Béláné, a hunyai általános iskola Szülői Munkaközösségének elnöke. – Előbb a táncsoport bemutatóját láttuk, majd fergetegesen jó hangulatú műsort adtak a gyermekek. Ezután következett a jelmezeselek felvonulása. Öröm volt látni a sok beöltözött gyereket kicsiktől a nagyokig.

A díjazást most is magunkra vállaltuk, s a „jó lelkű zsűri” nem tudván különbséget tenni a gyermekek között, mindenkinek kiemelt első díjat adott.

A szülői munkaközösség igyekszik segíteni az iskola munkáját, legyen szó kirándulásról, színházlátogatásról, vagy tanulmányi versenyről. Büszkék vagyunk az iskolánkra, a tehetséges tanulókra, akik nemcsak a tanulásban tesznek ki magukért, hanem időnként mosolyt varázsolnak arcunkra a fáradt hétköznapokban. Mindez a pedagógusok áldozatos munkája nélkül nem valósulhatna meg, ezért köszönettel tartozunk nekik.”

Kedves elnök asszony! Mi pedig örömmel adtunk hírt iskolájukról, s reméljük, hogy további eseményekről is tájékoztathatjuk olvasóinkat, akik között nagyon sokan vannak Hunyáról elszármazottak, nemcsak Magyarországon, de a világon is, és az Internet segítségével ők is részesei lehetnek minden Hunyáról érkező híreknek.

Szerkesztőség

ORVOSI TANÁCSOK A zöld hályog

Mit nevezünk zöldhályognak, glaukómának? Azt az állapotot, amikor a szem belső nyomása megemelkedik.

A nyomásemelkedés következménye, - a látóideg ereire gyakorolt nagyobb nyomás miatt, az ideg és látóhártyába futó rostok sorvadása, - a látás és látótér károsodása.

Mi okozza a nyomásemelkedést?

A szem belsejében lévő csarnokvíz keringésének zavara.

Fajtái:

Lehet elsődleges vagy másodlagos, amikor a szemnyomás-emelkedést a szem valamely betegsége okozza.

Elsődleges glaukóma:

A 40 év feletti lakosság 4 %-a betegszik meg elsődleges glaukómában, az életkor növekedésével az arány növekszik. Mindkét szem betegsége, kezelés nélkül vak-sághoz vezet, de időben felismerve, megfelelő kezeléssel a látás megtartható. Ezért van nagy jelentősége az évenkénti szemészeti vizsgálatnak.

Fajtái: simplex és congestiv, veleszületett.

A **simplex glaukóma** férfiak és nők között azonos arányban, a congestiv formája nőknél háromszor gyakoribb. Ok: helyi és általános keringési zavar, amelyben szerepe van az örökletes tényezőknek. Tehát nemcsak a szem beteg, az egész szervezetet kezelni kell. A simplex glaukóma alattomos betegség, panaszt alig okozva vezethet el a vak-sághoz. Ennél a fajtánál van a legnagyobb jelentősége a szemorvosi vizsgálatnak

A **congestiv glaukóma** jelentkezhet lappangva, időnként átmeneti látásromlást, szívrágykarika észlelést tapasztalhatunk a fényforrások körül. De jelentkezhet – nőknél harmincszor gyakrabban – heveny formában is, amikor az igen erős szem és fejfájás, hányinger, hányás, nagyfokú látásromlás azonnali orvosi beavatkozást tesz szükségessé.

A **veleszületett glaukóma** legfeltűnőbb jele a szemgolyó megnagyobbodása és a kisgyermek fénykerülése. A diagnózis tisztázása – az egyébként 2,5 – 23 %-a vak-sághoz vezető betegségnél – a gyermek látásának megmenthetőségét biztosítja.

A másodlagos zöldhályogbetegség okozói:

- Szaru és szívrágyhártya gyulladása miatt keletkező anatómiai elváltozások
- Túlérett szürkehályog
- A szem tampa sérülése
- Magas vérnyomás, cukorbetegség következtében fellépő látóhártyai érelzáródások, a nyaki verőér elzáródása
- A szem belsejében lévő daganatok
- A szem maródásos, égési sérülései
- Gyógyszerek, főleg steroidok (gyulladás elleni szerek).

A zöldhályog kezelése:

Nagyon lényeges a korai felismerés, amikor még a szem állapotában visszafordíthatatlan károsodások nem következtek be. Itt van jelentősége az elsődleges zöldhályog felismerésében az évenkénti szemészeti vizsgálatnak. Ha mód van rá, konzervatív kezeléssel, szemcseppek használatával a szemnyomás és szem funkciói biztosíthatók.

Rendkívül fontos a folyamatos gondozás, a kezelés és életvitel megbeszélése a szakorvossal.

A kezelésre nagyon sokféle szemcsepp áll rendelkezésre a zöldhályog fajtáknak megfelelően. Mivel a zöldhályog nem a szem, hanem az egész szervezet megbetegedése, ezt általános kezeléssel ki kell egészíteni. Csak akkor van szükség műtéti megoldásra, ha a kezeléssel nem biztosítható a szem normális nyomása és funkciója. A zöldhályog megállapítása régen egyenlő volt az előbb vagy utóbb bekövetkező vak-ság rémével.

Majd 30 éve dolgozom városunkban. Felelősségem teljes tudatában mondhatom, akik rendszeresen járnak ellenőrzésre a zöldhályogos betegek közül, az előírt kezelési és életmódi utasításokat betartották, ma is láthatják, élvezhetik világunk, természetünk gyönyörűségét. Ez is csak egy betegség, amellyel a sors sújt, de nem a végzet, kezelhető!

Dr. Gedei Margit
Szemész szakorvos

Mit jelent számomra március 15?

Balról: Bartók István, mellette Ungvölgyi János

éves vagyok, Kovászna megyében lakom, Erdélyben, jó 700 km-re Gyomaendrótól a Déli Kárpátok tövében. Mivel csak fél éve kerültem ide tanulni, így az itteni ünnepi megemlékezésekről csak diák-társaim és tanáraink tájékoztatása alapján szerezhettem tudomást. Ez az év lesz az első, hogy szülőföldemtől távol, Gyomaendrődön ünnepelhetek. Annál inkább ismerem viszont a székelyföldi hagyományokat, szokásokat.

Erdélyben, Székelyföldön a román tengerbe beágyazódó székely magyarság a legnagyobb nemzeti ünnepként tartja számon ezt a napot. Bár Romániában március 15-e nem munkaszüneti nap, a Székelyföldön ekkor megáll az élet.

Lakóhelyem Ozsdoda 5-6000 főt számláló község; 20 km-re fekszik Kézdivásárhelytől, a Székelyföld egyik központjától. Már napokkal az ünnep előtt tanáraink ismertetik a forradalom eseményeit, külön kiemelve azokat a személyiségeket, akik az események formálásában tevékenyen részt is vettek. Bem József tábornok, Petőfi Sándor, vagy a lakóhelyemtől alig pár km-re született Gábor

Aki nem élt, vagy él kisebbségi sorsban, annak fogalma sincs arról, hogy a határon túli magyarság számára mit jelent az egyik legnagyobb magyar ünnep, március 15.

Tizenöt éves vagyok, Kovászna megyében lakom, Erdélyben, jó 700 km-re Gyomaendrótól a Déli Kárpátok tövében. Mivel csak fél éve kerültem ide tanulni, így az itteni ünnepi megemlékezésekről csak diák-társaim és tanáraink tájékoztatása alapján szerezhettem tudomást. Ez az év lesz az első, hogy szülőföldemtől távol, Gyomaendrődön ünnepelhetek. Annál inkább ismerem viszont a székelyföldi hagyományokat, szokásokat.

Erdélyben, Székelyföldön a román tengerbe beágyazódó székely magyarság a legnagyobb nemzeti ünnepként tartja számon ezt a napot. Bár Romániában március 15-e nem munkaszüneti nap, a Székelyföldön ekkor megáll az élet.

Lakóhelyem Ozsdoda 5-6000 főt számláló község; 20 km-re fekszik Kézdivásárhelytől, a Székelyföld egyik központjától. Már napokkal az ünnep előtt tanáraink ismertetik a forradalom eseményeit, külön kiemelve azokat a személyiségeket, akik az események formálásában tevékenyen részt is vettek. Bem József tábornok, Petőfi Sándor, vagy a lakóhelyemtől alig pár km-re született Gábor

Aron legendás híru ágyúöntő ezermester neve bennünk fogalom-má vált. Az iskolát minden évben feldíszítettük, a nevezetes napon fűvószzenekar ébreszti a lakosságot, az emberek népviseletbe öltöztek, a fiatalok pedig tanáraik kíséretében vonulnak az emlékműhöz meghallgatni az ünnepi műsort, és koszorúzni.

A lakosság a kijelölt útvonalon a felvonulókat népi ételekkel – sütemény, kürtös kalács – kínálgatják. Az ünnepséget kulturális műsor zárja.

Ezzel egy időben nemcsak lakóhelyemről, hanem a környék településeiről is küldöttségek indulnak fellobogózott lovas kocsikban és autókban Kézdivásárhelyre, a központi megemlékezésre. Az apró falvakon áthaladókat a lakosság meleg szívélyességgel köszönti és vendégeli meg.

Számomra különösen emlékezetes marad 1999. március 15.-e. Kézdivásárhelyen a Fő téren összezsúfolódtott több ezer ember között ott volt a bukaresti magyar nagykövetség, a magyar katonai attasé, az erdélyi egyházak képviselői, élükön Tökés László református püspökkel. Jó érzés volt ott magyarnak lenni, még ha itt néha „lerománóznak” is. A szabadságharc 150. évfordulójának tiszteletére rendezett kézdívasárhelyi ünnepségről fotókat is hoztam.

Nem könnyű feladat nekem arról írni, hogy mivel tenném vonzóbbá, emlékezetesebbé nemzeti ünnepünket, hiszen itt az Anyországban még egyen sem vettem részt. Azt viszont meg tudom fogalmazni, hogy odahaza ez az ünnep belső kényszerből fakad, nem kell szervezni és agitálni, hiszen ezen a napon magyarok vagyunk és azok is szeretnénk maradni.

Tiszteljük nemzeti múltunkat, hogy erőt meríthessünk a jövő feladatainak megoldásához. Ez az út odaát még mindig pokolian nehéz.

BARTÓK ISTVÁN

Bethlen Gábor ipari és mezőgazdasági Szakképző Iskola.
9/B. osztályos tanulója

Március 15-i ünnep Székelyföldön

Ezt a címet adhatjuk annak a két napos konferenciának, melyet a Cigány Kisebbségi Önkormányzat Fő út 80 sz. alatti Kisebbségi Házában rendeztek meg február 18-án és 19-én, amelynek szervezője és házigazdája Dógi János a helyi Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnöke volt.

A konferenciát Dr. Dávid Imre polgármester úr nyitotta meg, aki hangsúlyozta, hogy az elmúlt évben minőségi változás következett be a cigányság életében, s ez nagy részben a megnyitott Közösségi Ház eredményes működésének is köszönhető, ahol már megkezdődött az oktatás, a továbbképzés, s remény van a további előrehaladásra.

Az első előadást Hevesi József nemzetiségi főtanácsadó tartotta. Előadásában tájékoztatott arról a kormányrendeletéről, mely a cigányság életkörülményeinek, társadalmi helyzetének javítását szolgáló középtávú program végrehajtását szolgálja. Az ország minden táján élnek cigányok, de ugyanúgy megosztottak, mint a többségi társadalom, főleg kultúrájukban, nyelvhasználatukban, de szociális helyzetüket illetően is.

Hangsúlyozta, hogy a cigánykisebbség vezetői felelős munkát vállaltak magukra, és járattan utakon járnak. Nagy fokú segítségre van szükség, főleg az oktatásban, a szakképzésben. Nagyon nagy szükség van ezért a cigány pedagógusokra. Tragikusan kevés a közép és felsőfokú végzettségű fiatal. Nagy baj, hogy sok helyen elszorvad a cigányság kultúrája. Itt-ott még a családok őrzik az ősi kultúrát. Épp ezért az oktatásba be kell vinni, meg kell menteni, és ápolni kell ez ősi kultúrát.

Életkörülményeinek javítása sokban múlik a foglalkoztatáson, amelyre gyógyír, de nem megoldás a közhasznú munkában való

A cigányság társadalmi helyzetének javítása

foglalkoztatás. Az előadó hangsúlyozta a rendőri magatartás jogszerűségének, a sajtó reális tájékoztatásának fontosságát és szükségességét.

A következő előadó Tóth Mihály a Békés Megyei Pedagógiai Intézet főmunkatársa volt. Ismertette a nemzeti és etnikai kisebbségek óvodai nevelésének és iskolai oktatásának jogi kereteit és feltételrendszerét tartalmazó munkaügyi miniszteri rendelet főbb előírásait. Hangsúlyozta a felzárkóztató program fontosságát, a cigány tanulók kollégiumi nevelésének elősegítését, a szülői és tanári felelősségét. Mint mondta, a legfontosabb az iskolai nevelésben a „pozitív életkép” kialakítása. A Békéscsabai Pedagógia Főiskolán megkezdődött a romológiai ismeretek képzése.

A következőkben Farkas László kisebbségi referens a Nemzeti

és Kulturális Örökség Minisztériuma részéről tartott előadást. Témája a kultúra. Hangsúlyozta, hogy a cigányság életkörülményeinek és társadalmi helyzetének javítására elkészült egy középtávú intézkedési csomag. Hitvallása, hogy nem szabad hagyni a kisteleplések elsovadását. A korábbi években a „végekre” alig jutott támogatás, ezért ezen a gyakorlaton változtattak. Felhívta a figyelmet a pályázatok fontosságára, e tekintetben március közepétől várható a kiírások: nyelvtanulás, életmód tábor, kulturális rendezvények támogatása, irodalmi pályázatok címmel. Sajnos, hogy nincsenek kifejezetten cigány tankönyvek. Hangsúlyozta, hogy a többség és a kisebbség egy-egy célért dolgozzon, az együttműködés ne csak papíron legyen valós. A kulturális tárca középtávú programjában szerepelnek, könyvtár-

rak, közgyűtemények, cigány színházak létrehozása, támogatása. Létrehozták az Országos Cigány Információs és Művelődési Központot (Bp. Gyömrői út 1034.)

A konferencia másnapján Dr. Varjú Gabriella a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal elnökhelyettese tartott igen érdekes beszámolót. Az előadása témája: az állami intézkedések ismertetése a romák helyzetével kapcsolatban. Az elmúlt 10 évben a kormányok programjának megfelelően igyekeztek olyan feltételeket teremteni, hogy minden állampolgár jól érezze magát, nyugodtan élhessen a kisebbség a többséggel. Alapelvként szögezte le, hogy roma ügyekben romák nélkül ne döntsenek! A Nemzeti Etnikai Kisebbségi Hivatalon keresztül érvényesülnek a kisebbségpolitikai célok. Elkészült egy középtávú cselekvési program, amely oktatási, kulturális, foglalkoztatási, agrárgazdasági, kommunikációs feladatokból áll. Az e tárgyban megjelent kormányhatározatok és közalapítványok célja, hogy mérsékelje a kialakult társadalmi egyenlőtlenségeket, hátrányos megkülönböztetéseket, de úgy, hogy a cigányok meg tudják őrizni identitásukat, és kisebbségi kultúrájukat.

További előadók voltak Kovács Árpádné a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal főosztályvezetője, Dr. Farkas Gabriella a Magyarországi Cigányokért Közalapítványtól, akiknek előadására későbbi számunkban visszatérünk.

Úgy a szervezők, mint a hallgatóság nagy érdeklődéssel fogadta a beszámolókat s egyöntetű volt a vélemény, hogy mindenki sokat merített az elhangzottakból.

Császárné Gyuricza Éva

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☐ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☞ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- ☞ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☞ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☞ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☞ Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydarú, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

*Madzi Zoltán cipőkészítő-
fogtechnikai és kereskedelmi
Kft*

Telephely: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 45.

Telefon: (66) 386-578

A hazatérés

(Februári számunkban megjelent cikkünk folytatása. Részlet a rövidesen megjelenő „Álmainkban otthon jártunk” c. könyvből)

„Az orosz szótár szovjetül fura ötvenmillió-halottas csuda: Szép szava a szkoro, azaz hamar, legkevesebb öt évet takar, és a szicsász, mely rögtönt fedezépp a dupláját. Így a reumám tiz szkoro, vagy öt szicsász után ért utol Jelcin, te csecsen-vadász! Kupával reá s béke lesz: Szicsász!”

Tímár Máté

Elérkezett 1948 tavasza. Ismét bizakodni kezdtünk, hogy talán a tél beállta előtt haza visznek bennünket. Féltünk az elkövetkezendő téltől, a nehezen elviselhető hidegtől, az alacsony kalóriájú „malinki” korpa levesektől, a csalánlevesektől, szóval az újabb megpróbáltatásoktól. 1947-től időnként bejárt egy török nemzetiségű, de németül jól beszélő orvos. Beszélgetésünk során örömmel újságolta, hogy őt is Alinak nevezik, mert hogy török származású. Ettől kezdve szívélyes barátság alakult ki közöttünk.

Május második felében beteg lettem, magas láz gyötört. Bekerültem a láger betegszobájába, ahol egy német orvos igyekezett gyógyítani, nem sok sikerrel. Ugyanis a betegszobában kötszeren, két-három féle tablettán, fertőtlenítő szeren kívül semmi más nem volt. Itt keresett fel a barna bőrű druzsám a török orvos, és azt mondta, egy időre elmegyünk innen Scsekinovóból a 120 km-re lévő Rudnyovára a szovhozba dolgozni, s ott majd megerősödünk, és a nyár folyamán hazamegyünk. Nem nagyon hittünk a hírnek, hisz oly sokszor mondták már „szkoro domoj”. Teherautókon vittek bennünket föld utakon a gazdaságba, ahol csak egysoros drótkerítéssel körülvett, a háború alatt igen leromlott kastély épület állt. A földszinti boltíves helyiségekben helyeztek el bennünket. Továbbra is rosszul éreztem magam, s így a német orvossal egy helyiségbe kerültem. Itt feküdtem s bizonyára lázcsillapító tablettákat szedtem. Talán ezért, vagy a napon való tartózkodás miatt, de elmúlt a lázam és munkára irányítottak.

Nem messze a gazdaságnak volt egy krumplis pincéje, ahová krumpli válogatásra osztottak be néhányukat. Kifeszítve az ablakrácsot, sok krumplit dobáltunk ki az ablakon, amit aztán bevittünk a lágerbe. Az emeleten bátyámmal a romok között ráakadtunk egy üregre, talán kandalló lehetett. Ide gyűjtöttük az oroszok nemzeti eledelét a kartocskit.

Teltek, múltak a napok, kicsit megerősödünk, mire a hazatérés ideje elérkezett. Az egyik nap Scsekinovóból katonák érkeztek, szétosztották az addig megérkezett leveleket. Bár szüleink sok levelet írtak, mégis csak kis hányadát kaptunk kézhez, volt közöttük olyan levelezőlap is, melyet édesapám még 1918-ban kapott, megőrizte üresen, s ezen írt nekünk. Az egyik szovjet tiszt kiadta a parancsot, hogy szedjük a holminkat és sorakozunk. Nagy volt az örömünk, mert megtudtuk, hogy Scsekinovóból rövidesen haza irányítá-

nak bennünket. „Krumplis raktárunkat” átadtuk a németeknek, hogy használják tovább ők. Visszaérkezve az eredeti lágerbe, már láttuk a haza indulás jeleit. Az ácsok, asztalosok a kö-

zel ben lévő állomáson a vagonokba készítették a priccseket.

Fertőtlenítés, névsor szerinti számlálás, új pufajka!

1948. augusztus 12-én végre megindult velünk a hosszú szerelvény. Napokig robotgott, csattogott, zakatolt a vonatunk egyre közelebb a Kárpátok felé. Ez idő alatt sokat beszélgettünk bátyámmal. Volt idő rá, hogy visszaemlékezzünk a gyerekkora! Milyen jó is volt, amikor még az Erzsébet-teri grondon fozitunk Kurilla Sanyiékkal, Duda Bélával és a többiekkel. Majd a Szegeden eltöltött évek jelentek meg emlékeink képzeletében. A Kárpátokhoz érve felszakadt belőlünk a dal: „Hazámba vágyom, Duna-Tisza partja vár, szebb ott az élet, szebben dalol a madár...” A Tatár-hágót, Körösmezőt elhagyva Rahó felé közeledtünk. A román határhoz érve a hegyek között egy völgyben megállt a vonat, kiszálltunk, létszámlellenőrzést tartottak. Abban a reményben gyülekeztünk, hogy ez lesz majd az utolsó sorakozó. Sorolták a neveket, s a ki a nevét hallotta, az örök sorfala mellett visszaballaghatott a vagonba. A bátyám neve is elhangzott, ám az enyém nem! A tisztáson már fokozatosan csökkent a létszám, a ceremónia befejeződött, s mi tízen izgatottan vártuk, hogy mi lesz velünk. Kettesével sorba álltunk, s mint egy gyászmenet indultunk a kb. 100 méterre lévő órházhoz. Ereinkben megfagyott a vér. Sokan sírva fakadtak. Ekkor szólalt meg a hegyoldal kápolnájának kis harangja, kon-

dulásával szívünk mélyére hatolt. (Szerintünk a harangozás egy hívő, keresztény ember tudatos cselekedete volt.) S e szívszorító percekben eszembe jutott Teleki Sándor: „Harangok a Kárpátokban” c. versének néhány sora:

„Harangok ott a határszéleken
Beszéljete, mert néktek még szabad!
Mi lesz ott majd, Istenem mi lesz,

Ha e beszéd is egykor megszakad!”

A órházban megint előkerült a névsor. Lassan fogytak az itt maradtok. Többszöri nekifutásra végre nyolcadikként elhangzott az én nevem is. Valószínű az okozta a zavart, hogy a keresztnevemen és születési adatomon kívül minden adat megegyezett a bátyámmal. Visszaballagtam a vagonba s percekig megszólalni sem tudtam...

Atléptük a szovjet-román határt.

Máramarosziget után egyre inkább hazai földön robotgott velünk a vonat. Debrecenbe érve; fürdés, orvosi vizsga, igazoló dokumentumok után indultunk hazafelé három endródi ismerőssel: Tímár Endrével, Farkas Ernővel, Cserenyecz Sándorral. A mezőtúri állomáson Gubucz Máté endródi forgalmistával beszélgettünk, aki azonnal telefonált Endrődre. Ugyancsak a besenyszegi ártézi kútnál (ahol mosakodtunk) találkoztunk Tímár Lajos falumbéli fiatalemberrel (most, a Damjanich utcában lakik), aki azonnal kerékpáron indult Endrődre s hírül adta érkezésünket. Az értesítést megkapva édesapám azonnal kerékpárra ült. Endrőd Újtelepi részén láttuk meg a kerékpárját, amit letette az úttest közepére és szaladt, szaladt felénk...

Nehéz szavakat találni, s talán nem is lehet: boldogság, örömtől könnyes szemek, elfülő szavak... 1948. augusztus 22-t mutatott a naptár, vasárnap délelőtt volt.

Sajnos sokan nem jöttek haza, mert szerveztük nem bírta a megpróbáltatásokat. Vérhas, tifusz, éhség, hideg tizedelte sorainkat. Nekik nem adatott meg a hazatérés nagy öröme. Ők örökre ott maradtak. Nyugodjanak békében névtelen sirjaikban. A költő szavait idézve fejezem be visszaemlékezésemet:

„Tavaszi szellő rügybontó szárnya,
Hozd a szívekbe a réjt lángot,
Vigy a dicsőnek rejtejt sírjára
Egy-egy elárvult magyar virágot,
Hozd a szíveknek új virradását,
Magyarország feltámadását!”

HÍREK ERDÉLYBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

A jövő iskolája

Ezzel a címmel találkozhattak olvasóink az elmúlt havi számunkban is. Most folytatjuk Beder Tibor hargitai főtanfelügyelő és földrajztudós különös sajtópéldadarát.

Szike Levente: **Történelemhamisítók** (Népújság – 1999. aug. 17.) „A Galaxia rádió hírműsorában nemrég bejelentették, hogy hamarosan megkezdik Stefan cel Mare tornyának felújítását Nagybanán. Arra, hogy az a torony a moldvai vajda nevét viselné, az is rácafol, hogy az illusztris történelmi személyiség sohasem járt a Magyar Királyság részét képező területekre, így természetesen Nagybanánra sem. Nem beszélve arról, hogy a tornyot, amelyhez egykor templom is tartozott, 1347-ben építették, Stefan pedig 1504-ben szenderült örök álomra. Allamalapító Szent István királyunk egyben Nagybanána védőszentje is. Az ő nevét viseli a torony. A román ajkú rádiós legföljebb Stefan cel Sfant-et emlegethet, ha nem akar a történelemhamisítás bűnébe esni”

Bögözi Attila: **Lyceum – fent közbotrányal** (Romániai Magyar Szó 1999. XI. 16.). „A magyarul megszólaló Kozsik Józsefet a középiskolásoknak szánt rendezvénysorozatban, a marosvásárhelyi Nemzeti Színház nagytermében kifütyülték, lehurrogták, a nagy nehezen indult műsor szinte mindenegyes számát közbekiáltás kísérte, és a kedélyek csillapítására még az sem hatott, hogy időközben a helyszínen megjelent Fodor Imre polgármester. A tanulók, műveletlen, civilizálatlan, neveletlen viselkedése kocsmá megmozdulás szintjére süllyesztette az egész rendezvényt.”

Máthé Éva: **Nagy ájuldozások kora** (Romániai Magyar Szó, 1999. aug. 30.). „Anyanyelvünk nekünk szent, elengedhetetlen és... nehéz. Ilyen nehéz elfogadni, hogy létezik, hogy velünk együtt itt van. Hétpróbás városunkban Marosvásárhelyen nagy nemzeti borzadályok futnak végig sokak hátán, amikor most már köztereken, államinak minősülő rendezvényeken felparázslik néhány magyar mondat. Emiatt itt-ott kis helyi füttykoncerteket kezdeményeznek a helyi nemzeti nevelésben részesült suhancok, mások pánikszerűen továbbállnak, amikor dobhártyájuk közelébe merészkedik a fülüknek idegen szó. A jó pár évtizedre elnémított, bár erőfeszítéssel otthon lévő nyelv. Az „első fecske” Fodor Imre polgármester volt. Mert megszólalni „másképpen” annyi évnnyi egy nyelvűség után.”

Pataki Zoltán: **Az RNEP hadat üzent Klapka Györgynek** (Romániai Magyar Szó-1999. XI. 11.). „Amitől féltünk bekövetkezett: az RNEP temesvári szervezete, Valriu Tabara pártelnökkel az élen „belekötött” a temesvári születésű Klapka György honvédtábornok emléktáblájába. Az RNEP félhivatalos temesvári szóvivője, teljesen ismeretlen magyar tábornoknak nevezi Klapka Györgyöt, akinek csak annyi köze van Temesvárhoz, hogy itt látta meg a napvilágot. A valóságban Klapka György a város polgármesterének fia, és amellett, hogy „teljesen ismeretlen”, a szabadságharcos tábornokként utoljára tette le a fegyvert október 2-án Komáromban, a kiegyezés után, Temesvár országgyűlési képviselője is volt. Lehet, mégis érdemes volt egy emléktáblára.”

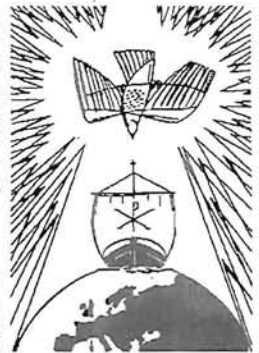
Pataki Zoltán: **Meggyalázták Klapka György emléktábláját** (Romániai Magyar Szó 1999. XI. 13.). „Amitől féltünk bekövetkezett: a temesvári egységpártnak önértzetét zavaró Klapka György-emléktáblát november 11-én „ismeretlen” vandálok összetörték.”

Puskás Attila: **Miért nem szeretik** (Romániai Magyar szó 1999.IX.16.) „Sepsiszentgyörgyön

jó ideje tart a huzavona: a városi tanács által tavaly felavatott utca Petőfi Sándor nevét viseli. Egyelőre (mivel a Prefektúra a névadás szabályosságát kétségbe vonta) amúgy félhivatalosan. Ahogy azt tavaly március 15-én ünnepélyesen felszegezték az 1918. december 1. utcaelnevezés fölé, úgy most is ott van a helyi szélsőséges román pártvezérek fel-felhangzó nyilvános méltatlankodása közepette. A legfrissebb nyilvános tiltakozás a megyei Román Nemzeti Egységpárt elnöknője részéről aláírt közlemény formájában a helyi román megyei lapban jelent meg (Curvantul Nou) szeptember 7-én. „Egyetlen román sem ismeri el érdemeit” - jelenti többek között, majd „a forradalmat a magyarság másokat elnyomó felszabadulásának és 40.000 román lemészárlásának tekintheti”.

Endródi „TŰZ” EVANGELIZÁCIÓS NAP

Megnyugtató: semmi sem égett le! A Rózsasági Kálmán Általános Iskola tornaterme is épségben maradt (nem úgy, mint a Budapest Sportcsarnok). Ez a fajta tűz nem az épületeket, hanem az emberi szíveket borítja lángba, mert ez nem más, mint a Szentlélek tüze! A Szentlélek tüze pedig szeretetre, jóságra, öröme és szent vágyakra gyullasztja azokat, akik engedik, hogy megérintse szívüket Isten kegyelme.

Együttal köszönetet is mondunk Ladányi Gáborné igazgatónőnek, hogy február 19-én, szombaton rendelkezésünkre bocsátotta erre az alkalomra az iskola tornatermet és egyéb eszközöket, valamint az iskola dolgozóinak értékes segítségükért.

Vágyakozunk és szomjazunk kell Isten ajándékai után, melyeket bőven osztogat azoknak, akik nyughatatlan szívvel keresik Őt: a megbékélést és kiengesztelődést, a lelki- és fizikai gyógyulást, a belső lelki növekedést, a jeleket és csodákat, az élményszerű megtapasztalásokat, de mindenképp Isten ingyenes szeretetének természetfölötti élményét.

„Nyugtalan a mi szívünk, míg Benned meg nem nyugszik”. (Szent Agoston) Aki nyitott szívvel vett részt programunkon, nem távozott csalódottan, hanem boldogan vitte tovább szívében a tüzet, hogy közbenjárására a jeges szívek is fölengedjenek Isten gyöngéd érintése által. Nem véletlen, hogy evangelizáló közönségünk a „Tüzes lelkek” nevet választotta.

Evangelizációs programunk ígértetéséből, tanúságtételekből, vallásos témájú jelenetekből (színjáték, pantomim, élőképek), valamint énekes dicsőítésszövegekből állt. Jelenetünkben törekedtünk bemutatni

a világban jelenlévő bűn hatásait (családok széthullása, szenvedélybetegségek, erkölcszetelenség, tragédiák), és az Üdvözítő Jézus személyét, aki az egyedüli megoldás minden bajra. A tanúságtételekben a testvérek személyes tapasztalataikról számoltak be. Különösen szívhez szólt Ungvályi János tanúságtétele, melyből megtudtuk, hogyan alakította át életét az Atya szeretete. De tanulságos volt a többi testvérünk is: id. Harnos Vincének a családi életben tapasztalt kegyelmi ajándékokról -, Hanyecz Veronikának lelki- és fizikai gyógyulásáról -, végül Kiss Anikónak a lelki élményeiről való tanúságtétele. Megdöbbentő és ámulatba ejtő volt Farkasné Timár Mónika testvérünk spontán tanúságtétele, akit az Úr ezen az összejövetelen gyógyított meg évek óta kinzó hátfájásából.

Hisszük, hogy a II. János Pál pápa által meghirdetett 2000. jubileumi szentév valóban nyilvánvalóvá teszi a világ számára Isten minden értelmet fölülmúló szeretetét, a tökéletes béke, kiengesztelődés, belső megtérés, testi-lelki gyógyulás és teljes megújulás ajándékai által.

Hüse József káplán és Szilágyi Lászlóné

Ünnepi meggyűlés Gyomaendrődön

Március 14-én Békés Megye Képviselő-testülete Ünnepi Megyei Közgyűlését Gyomaendrődön tartotta. Volt már erre példa éppen 151 éve. Az ünnepélyes alkalom emlékére a Művelődési ház falára márványtáblát helyeztet el a megyei közgyűlés elnöke, Domokos László, és városunk polgármestere Dr. Dávid Imre.

Az ünnepi közgyűlésen az 1848-as forradalom emlékére az ünnepi beszédet Domokos László képviselő úr mondta el, és átadta a városnak a megye zászlaját.

A Hősök Emlékművénel a koszorúzás alatt, és a Kner emlékparkban az emlékfű ültetését a mezőtúri fiatalok fúvós zenekara kísérte. A Művelődési Házban az ünnepi műsort a város fiataljai, és a Zenebarátok Kamarakórusa szolgáltatta. Popogós népi táncjal majd a Szózat énekével ért véget az ünnepi megyei közgyűlés.

A Körös Etterem az ünnepi alkalomnak megfelelő különleges reprezentatív terítéssel és a már jól ismert finom ételekkel várta az ünnepelő közönséget, amiért külön köszönet illeti a Timár Andrást és feleségét.

A polgármester úr azzal fejezte be ebéd előtti ünnepi köszöntőjét, hogy őszintén reméli a város nevében, hogy nem kell újabb 151 évet várni arra, hogy a város ismét vendégül láthassa a megye tisztességes képviselőit.

Képek, fentől lefelé

1. MKDSZ koszorúzása - Timár Mihály és Valuska Lajos
2. Mezőtúri fúvósok
3. Megyezászló átadása

A parlament korelnöke Gyomaendrődön

A Kereszténydemokrata Szövetség Gyomaendrödi Szervezetének meghívására március 6-án tartott taggyűlését jelenlétével megtisztelte **Dr. Varga László** országgyűlési képviselő. Az alapszervezet megkérte, hogy nemcsak mint országgyűlési képviselő, de mint az MKDSZ alelnöke és az újonnan megalakult törvényes KDNP megválasztott elnöke, ismertesse álláspontját a kereszténydemokrácia helyzetével és a jövő kilátásaival kapcsolatban.

A képviselő úr határozottan kijelentette, hogy a még élő Barankovics párti DNP képviselői nevében is szólva az DNP (Demokrata Néppárt) jogutódja az MKDSZ, amint azt korábban már a parlamentben is bejelentette.

Az MKDSZ-nek jelenleg 16 képviselője van a parlamentben, s mint a FIDESZ önálló kereszténydemokrata platformja tevékenykedik. Véleménye szerint minden kereszténydemokrata irányzatnak az MKDSZ-hez kell felzárkóznia.

Hogy mennyire szükség van a magyar politikai életben a keresztény és nemzeti politizálásra, azt mi sem mutatja jobban, mint hogy szinte minden párt hivatkozik kereszténydemokrata ideológiára; az MSZP-nek hívőtagozata van, s most megalakult a nemzeti platformja, az SZDSZ összefonódott a HIT Gyülekezetével. A MIEP a maga keresztény, nemzeti beállítottságát hangoztatja, az FKGP-ben nem rég alakult meg a Független Kereszténydemokrata Mozgalom. Mindez azt bizonyítja, hogy az a párt eleve vesztesre ítéltetett, amelyik a keresztényi gondolatokat kihagyja programjából.

Végül jól eső érzéssel vettük tudomásul, hogy a képviselő úr nagyra értékelt helyi szervezetünket, mely nemcsak Gyomaendrődön és a megyében, de az országban is igaz megtestesítője a kereszténydemokrácia eszméjének. - fejezte be előadását a képviselő úr.

Taggyűlésünket kedves eseménnyel zártuk. A tagság nevében meleg szavakkal és szép virággal köszöntötte Dr. Varga László képviselő úr Latorcai néit, szeretett és tisztelt Gizi nénit, aki ezen a napon töltötte be 80. életévét. Áldja meg az Isten még sok boldog évvel, szerettei, és barátai körében!

Kellemes vacsorai beszélgetéssel búcsúztunk Laci bátyánktól a mielőbbi viszontlátás reményében.

VASZKÓ ANDRÁS

Petőfi István

Emlékezés halálának 120. évfordulójára

„Hát hogymint vagytok otthon, Pistikám?
Gondoltok-e úgy néha-néha rám?
Mondjátok-e, ha estebéd után
Beszélgetétek meghitt és vidám,
Mondjátok-e az est óráinál;
Hát a mi Sándorunk most mit csinál?”

(Petőfi Sándor: István öcsémhez)

Gyomaendrőd önkormányzati lapjában a HIRADÓ-ban (januári szám 10. oldalán) jelent meg egy rövid cikk melynek címe „Petőfi özvegye”. A cikkben olvasható, hogy Petőfi István özvegye Schneider Borbála volt, aki Gyomán van eltemetve. Petőfi nevének tartozunk annyi tisztelettel, hogy úgy írjunk rólok, ahogy az történt. Mi is hát az igazság? Mi tudunk Istvánról?

István 1825. augusztus 18-án született Szabadszálláson és ott is keresztelték meg az evangélikus vallás szerint. Bár Félegyházán laktak, de édesanyja meglátogatta hűgát Szabadszálláson, és ez idő alatt született meg a második fiú.

A család igen megörült az életerős fiúnak, a sokat betegeskedő Sándor után. Milyen volt István gyermekkorá?

Erős, bátor fiú volt, aki kint játszott az utcán a többi gyerekekkel, míg Sándor csendesen üldögélt Anyja mellett, - írják életrajzírói. István már 6 éves korában megüli a legszilajabb lovat. Később híres lovas lett belőle, versenyeket is nyert, amire Sándor a jó testvér igen büszke volt. A két fiút mély szeretet kötötte össze, erre bizonyíték a költői levél „István öcsémhez” – irodalmunk remeke. István nemcsak elismerte bátyja szellemi fölényét, hanem büszke is rá!

Az elemi iskolát Szabadszálláson végzi el, onnan Aszódra megy tovább tanulni 1836 őszén. Ő is, mint Sándor, kitűnő tanuló volt.

Édesapjuk az 1838-as árvíz és a henteslegények csalása miatt tönkremegy, ezért István nem tanulhat tovább. Hazajön szüleinek segíteni. 1842-ben már önállóan vezeti édesapja Kunszentmiklóson lévő mészárszékét. De itt is állandóan műveli magát, mindent elolvas, amit Sándor a kezébe ad. 1848-ban beáll önként katonának a honvédseregbe. Helytállása, bátorsága példaadó! Buda ostrománál már hadnagy. A szabadságharc elbukása, Sándor elvesztése, az üldözések megtörik a fiatal magára maradt fiút. Mint közlegényt besorozzák a császári seregbe, ahol sok megpróbáltatás vár rá. Hazája és szülei elvesztésén keseregve vonul végig Ausztrián.

1851-ben elbocsátották a szolgálatból, ahol jól megtanult németül. Itthon mesterségét folytatja, más szóval: hentes. 1853-ban felmegy Pestre és sógorának lakásán letartóztatják több társával együtt. Legkegyetlenebbül neve miatt bántak vele. Háromévi

Síremlék a kondorosi óvoda udvarán.

raboskodás után szabadul. A rabság alatt megtanul franciául és verseket is ír.

1857-ben szabad lett és „hontalan”. Szendrey Ignác és Horváth Árpád (Júlia férje) szívesen fogadják és csekély munkát (másolást) is szereznek neki. Ez év őszén ismerősei segítségével kerül Gaylhoffer János dános földbirtokos két fiú gyermeke mellé nevelőnek. Itt ismerkedik meg későbbi feleségével a „viruló szép” Gaylhoffer Antóniával. A lány apja hallani sem akar a házasságról, hiszen Istvánnak komoly állása sincs és már 32 éves. Szendrey Ignác, aki Júliával együtt nagy segítségére volt beajánlja Geist Gáspár csáki (Békés megye) uradalmába gazdatisztnak. De Gaylhoffer így is megtagadja tőle leánya kezét. Öt évig harcolnak a boldogságukért, míg végre 1863-ban megtarthatták esküvőjüket Nyáregyházán.

„És most következik a tragikus fordulat!” Öt évi küzdelem után házasságuk nyolcadik hetében Antónia örökre elhagyja szerelmét. Oka: Istvánt, pusztai magányában egy asszony hatalmába kerítette s „nem engedte szabadulni házassága után sem”. Mikor Antónia megtudta, azonnal távozott Csákról és soha többé nem tért vissza, hiába írta István bocsánatért esdő leveleit.

István szíve sajgó sebet munkával akarta gyógyítani. Nem foglalkozott többé irodalommal. „Pár év alatt ő lett a 3400 holdas

birtok tejhatalmú főintézője. Mintagazdasággá tette Csákot. Országszerte híressé vált az uradalom. A keresztezéssel előállított un. Geiszt féle juh meghozta külföld elismerését is. Istvánt Geiszték családtagnak tekintették, s az öreg halála után István lett a Geiszt gyermekek gyámja. Az egész vidék szerette. 1870-ben újabb nagy bánat érte Istvánt, drága testvérének egyetlen fia Zoltán meghalt. Szívén mély sebet ejtett ez a haláleset. 1880 év elején mellgörcsökre panaszkodott barátainak, halálsejtelmek lepték meg. Dérczy Ferenc és Zlinszky István jelenlétében végrendelete készített: ... „apróságait barátainak, dévaványai 400 holdas birtokát feleségének, bátyja iratait a Nemzeti Múzeumnak hagyta 1880. március 28-án.” Április elején meghalt. „Vele a Petrovics-Petőfi család fáklyája lefordult.” (Bajza József) A megtört szív megszűnt dobogni.

A Geiszt család saját nevében adott ki gyászjelentést, temetésén ott volt az egész vidék intelligenciája és népe. A csáki temetőbe temették el. Temetésére megérkezett a szeretett felesége, hogy zokogva boruljon férje koporsójára. Geiszték díszes emlékkövet állítottak neki.

1908-ban a Petőfi Társaság a család többi tagjaival őt is a Kerepesi temetőbe temették el. Özvegye ezen a temetésen is ott volt. Petőfi Istvánt 1918-ban Abonyban temették el, sírját ma is gondozzák.

Epilógus: „A pusztai nőt” Geiszték a temetésre sem engedték oda.”

Ezzel az írással nemcsak Petőfi Istvánnak akartam főhajtással tisztelni, hanem a Geiszt család előtt is, akik az üldözött, börtönbezárt, szabadságharcosnak otthont adtak, mégis a II. Világháború után otthonukból, majd hazájukból kiűzöttek idegen földben nyugszanak. A Jó Isten áldja meg haló porukban is!

Vaszkó Irén

Felhasznált irodalom: Dr. Bajza József: „Petőfi István versei.”

Édesapám, idősb Özv. Geiszt Gyuláné nemes Járlics Lujza birtokán volt gazdatiszt, az ő elmondásaival egészítettem ki a szükségeseket.

Mária néni meséi

Az iciri-piciri kislányka II. Rész.

Mari néni egy kora reggel, azzal űzte messze az álmot Kriszti szeméből, hogy elutaznak a szomszéd faluba.

Lakik ott egy távoli rokonuk, akinek pici babája született. Már pedig az új kismamákat és kisbabákat illik meglátogatni. Ki az ágyból, szaporán, mert nemsokára indul a vonat!

Krisztinek kétszer sem kellett mondaní, pattant, mint a labda. Mari néni fedeles kosárba rakta a sült csirkét és nagy tál heróccét, ő is szépen rendbe szedte magát. Aztán megreggeliztek, és elindultak. Kriszti a vonaton szokatlanul csendes volt. Sohasem látott még olyan nagyon picike babát, aki most született. Kíváncsi volt rá, hogy tud-e már nevetni, és van-e foga?

Borzasztóan nagyot csaldódt, amikor meglátta. Sem nevetni nem tudott, csak furcsa fintorokat vágott, sem fogacskái nem voltak. Ráadásul ráncos volt és vörös. Nem is érette, hogy mondhatja a sok vendég, aki még rajtuk kívülről ott volt, hogy gyönyörű gyerekek. Elhúzta a száját és szótlanul leült a gazdagon megterített asztalhoz, mert hogy ők vittek sült csirkét, őket pedig sült kacsalával vendégelték meg. Torta is volt, ki tudja hányféle. Annyit evett belőle, hogy a füle is kétfelé állt tőle.

A pici baba ez alatt keservesen nyöszörgött. Nem

sírt, csak olyan formán nyöszörgött, mint a kenetlen kerék.

Biztosan azért csinál így, mert senki sem törődik vele, – állapította meg bólogatva Kriszti. – És velem sem! Csak beszél, beszél ez a sok néni, egymás szavába vágva, pedig az nem illik, és még senki sem vette észre, hogy rajtam van az új piros pettyes kötényem. És tortát sem adnak a kis babának! Pedig van elég, nem kellene sajnálni! No de majd én mindjárt megetetem. – Megnézte a kezét, hogy tiszta-e, és mert úgy találta, hogy el lehet viselni, kivett egy kövér szeletet a csokoládés tortából, és odakinálta.

Tessék! Na vedd el, szépen! Fogd kis kezébe! – biztatta anyáskodóan. – Finom ám, én már megkóstoltam.

Hanem a kisbaba nem méltányolta a figyelmességét, nagyot csapott a pici kezével a nagy a nagy szelet tortára, és ő jaj, a gyönyörű patyolat fehér pólya huzat csupa barna folt lett!

Na ezt jól megcsináltad! – fakadt ki Kriszti haragosan, és méltatlankodva magyarázta az odasiető nagymamának:

– Tessék elképzelni, kilökte a kezemből!

Uram, Teremtőm! – sápirozott elrémülve a baba nagymamája. – a legszebb pólyája a drágának! Alig egy félórja húztam fel neki. Most meg csupa csokoládé, meg cukormáz!

Mari néni szemrehányóan nézett Krisztire:

– Hát itt sem nyugodhatsz? – mondta röstelkedve, és olyan szomorú volt a szeme, hogy Kriszti is bánatos lett tőle.

– De hiszen én csak meg akartam etetni! – szipogta keservesen – azt hittem, azért nyikorog, mert éhes. Igazán csak jót akartam, tessék elhinni nekem! Nem szép tőle, hogy mégis haragudott!

– Persze, hogy jót akartál! Honnan is tudhatnád, hogy az ilyen pici babák még nem esznek tortát, csak édes tejeckét. És még haragudni sem tudnak, csak véltelen volt, hogy a pici keze a tortához ütődött. Ugye te sem haragszol rá?

Kriszti rápislogott a babára, és szégyenkezve így szólt:

– Tudod, baba azt hittem, hogy már te is olyan okos vagy, mint én!

– Mari néni rámosolygott, jólelkűen magához húzta a kislányt, és megsimogatta göndör szőke haját. A baba is megbékélt, és csendesen elaludt. Már nem kis látszott olyan borzasztóan csúnyának. A nagymama pedig jeléül annak, hogy ő sem haragszik, kivezette Krisztit a baromfiudvarra, és megmutatta neki a pici malacokat. Azok is nem régen születtek, és nagyon éhesek voltak. Már futottak, rőfögtek.

– Hát ez meg hogy lehet? – csodálkozott Kriszti. – A malacok már mindent tudnak, jární, beszélni és enni, a kisbaba meg semmit. Pedig egyszerre születtek.

– Okos kislány vagy, ha ezt észrevetted! – bölintott elismerően a nagymama. – Pici korukban az állatok valóban sokkal életrevalóbb-

bak az embernél, és ez jól is van így. Mert nekik nincsen ám olyan gondoskodó anyukájuk, mint neked, meg a pici babának, és a többi gyereknek is. Röfi mama csak addig törődik a malacival, amíg egy picit megnőnek, aztán többé rájuk sem hederít. Mert nála a gondoskodás csak ösztön. Am az édesanyáknál örökké tartó nagy a szeretet.

Kriszti szemét hirtelen bepárázta a vágyakozás könnye.

– Anyuka! De régen is láttalak! – suttogta hangtalanul – pedig én is szeretlek ám téged, úgy, mint te engem. Örökké tartó nagy, nagy szeretettel! – Aztán elkapta a nagymama kezét, és remegő hangon így szólt: – Ugye tetszik nekem adni egy kis ebédet? Nagyon hamar szeretnék megnőni! Mert addig, amíg ilyen iciri-piciri vagyok, anyuka csak messziről szerethet. Pedig közelről az sokkal, sokkal jobb!

FUT A TÉL

Erre röppen egy picinke
Tarka tollú, pici cinke.
Vékony ágra telepszik,
Napsugárban melegszik.

Dús a hóvirágok csokra,
Rügyet bont a kerek bokra.
Borús kedvvel fut a Tél,
Jégvárába hazatér.

Nyitni kék! – szól a picinke
Tarka tollú pici cinke.
Vendég itt ma ki lehet,
Kopogtat a kikelet.

Köpenyege szelíd szellő,
Lábán csillog a cipellő,
Táncot lép a virágra,
Tavaszt hoz a világra.

A mesét és verset írta: Iványi Mária

**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.

**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

A TURUL CIPŐ KFT

Felvételre keres varrónőket,
cipőfelsőrész-készítőket és cipő
gyártókat gyomaendrődi,
dévaványai és kamuti telephe-
lyeire, tartós munkára, jó kere-
seti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük,
vagy megoldjuk.

Érdeklődni lehet: 66/386-257
telefonon Oláh Ferencnél

Trodalmi oldal

Örömmel köszöntjük Gergely Ágnes József Attila-díjas író, költő, műfordítót, Endrőd szülöttét, akit Magyar Köztársaság elnöke - a miniszterelnök javaslatára, - kiemelkedő költői és műfordítói tevékenységéért, március 15-én Kosuth díjjal tüntetett ki. Kitüntetését az író a Magyar Parlamentben vette át. Ezt követően a Soros Alapítvány "Alkotói díjjal" tüntette ki. Szerkesztőségünk, és az Endrődiek Baráti Köre meleg szívvel gratulál, és további sikereket kíván áldásos munkájához.

Ludovicus öröksége

Olyan estéken, amikor a képek ki akarnak lépni a képkeretből, mindig a messzeség-nél kell védelmet keresni.

Lajos atya eléggé messze van.

Lajos atya nevét onnan tudom, hogy a templomhegyen a zömök talpazatú fehér kőkeresztre, a Pieta alá ki van írva: Ludovice, memento mori! A páter a hegyoldalban nyug-

szik, kiszakítva a faluból, aminthogy ott is lakott a magasban, éveken vagy inkább évtizedeken keresztül. A hegyet valószínűleg csak én hívom templomhegynek, magányosan rezgő szőlőtőkék és elszórt házak fölött messzire sziporkál a romos fehér kápolna, formájára mégis talán háromhajós kis templom, az apszis külső falán nagybetűs fekete írás, odalentről is jól látható, az apostolok szobrai közt az van odaírva: EMMAUS.

Emmaus pedig sivatagi falu, „mely Jeruzsálemtől hatvan futamatnyira vala”, olvassuk Lukács tanúságtétele szerint; ám ehhez a hegyvidéki Emmaushoz meredek ösvényen kell fölkapaszkodni, szét kell feszíteni a kőkereszt és a templomkert között a megrongált drótkerítést, hogy aztán az ember döbbsen álljon meg odabent a szanaszét kúszó kertben, és lássa, hogy nem is templomhoz tévedt, hanem lakatlan, vagy csak csöndben-lakott településre.

A templommal szemközt négy meredező lakóépület áll, mind a négy azt a nyomasztó érzést hagyja az emberben, hogy évtizedek óta üres, de meg ne fordulj, mert rád ugrik valaki. Szél nem fúj, a bokrok egyenesek, akkor meg mi lóbálja a gerendát.

A legfelső épület a tetőn a „Lajos-lak”. Itt élt páter Ludovicus, egészen mindennapi módra: itt evett, mosakodott, fűtött. Elrozsdált vaskályha a futamatnyinál jóval kisebb kőtömácson, előtte esővízgyűjtő, benne víz: esett a napokban, nem merte ki senki. A félkarnyi ablakon öreg függöny, belátni nem lehet, az ajtón lakat. A tornácot vaskos oszlopok tart-

ják, az egyik körül kőasztal, a másik körül, deréktájon, lebetonozott kék bádoglávór.

A szomszédos épület felirata: „Animal”. Három összeácsolt helyiség, a két szélső ól lehetett, a középső istálló, talán tejelő tehénnek, vagy egyszál lónak, hiszen gyalogosan innét nyilván nehéz volt lejámi a faluba, a boltshoz, a doktorhoz, az iparosokhoz, vagy - este, sötétben, esőben a csúszós köveken - a hívekhez. És ki hozta fel a cementzsákokat, és ki a szoborkat! És a köveket!

Két tanítványról olvasunk Lukácsnál; a harmadik épület neve: Ora et labora”. Zárt, komoly háztömb, itt lehetnek a bibliaórák, ide jártak a szőlőkből a húsvér tanítványok, Lajos atya lelki pártfogoltjai. A frissen meszelt házon sehol egy szusszanás, az ajtófüggönyt mintha belülről fogná valaki.

A legelső épület a legromosabb. „Remete-lak”nak hívják. A bejáratától jobbra az egész merő omladék. Miféle remetére számított, aki a házat építette! Mi elől kellett idejönni! A falon neoreneszánsz bájú női arc, relief. A remete gondolkodhatott: átfordul-e a templomalapítás költészetbe! Az ajtón, középütt, be lehet lépni, cseppnyi előszoba, keskeny faliszekrény, ruhafogasok. Beljebb az üres ajtókeret mögött hálószoba, két ősemeri ágy, rajtuk rongypokróc, sebtiben odahajított, ócska, olajos ingek, az asztalon morzsa, a falon letépett plakát. Az ablakon elnyűtt mintás függöny, a párkányon elvirágzott muskátli. Kívül, az ablak alatt véletlenül kikelt, vagy esetleg szántsándékkal odaültetett, kókadt lilium, nőszirom, egy tő fehér rózsza, és a romok mögött hátul, valamely lengő ajtajú klozett, az ülőkén félig letekerített papírral, s a szemétdombon lyukas lábosok, csontok, elszórt szarufésűk, ferdén odavágott fadarabok, kanalak - élet.

Itt nemrégiben járt valaki.

Itt két sehonnai férfinak kellett járnia nemrégiben.

Két ember ide egyszerűen bejött, körülnézett és összenézett, esetleg összebólintott, aztán folyton szétfeszítették a drótkerítést, mindennap bemásztak, feljöttek a hegyre „animal” nélkül, használták Pater Ludovicus vaskályháját, esőgyűjtőjét, ágyait, ruhafogasait, klozettjét. Hajléktalanok! Vagy munkanélküliek! Rendőr elől menekülők!

Nem lehet megtudni. Az egész valahogy kapkodást jelez. De a részletek, a részletek...! A muskátli, a nőszirom, a fogások! Az elvadult kert otthonossága! S egyáltalán a templomközelség!

A templomra a kert felől az van kiírva: „Vatican”. Ajtaja lelakoltva, ablakai beverve, mögöttük a folyosón sérült harmónium, a billentyűzet hiányzik. Összetört kerti szerszámok, kötél, lánc, talyiga, oldalt villanyóra. A belső ajtó erősen zárva. A két ember haragudhatott a templomra, mert a templomból semmit sem lehet látni. A „Vatican” sehol. Lajos atya halála óta nincs itt semmi. Hát miféle messzeség az, ami nem áll elő védőerőnek! - gondolta a két menekülő, vagy otthontalan, vagy bűnbeesett ember. És beverték az ablakokat.

Aztán elmentek. Itt hagyták az ingeket, meglocsolták a muskátlit, esetleg rádobták még egy tükröt a szemétre. A kert pedig elburjánzott, az üvegek töredezték, a templomhoz nem lehet hozzáérni: pereg a falról a fehér vakolat.

Zarándokhely is lehetett volna. „Vatican” és „Emmaus”. Róma, Jeruzsálem. A relief érintetlen a romok fölött.

Hatvan futamatnyira van valakitől ez az arc. Most már mindig hatvan futamatnyira. Ludovice, memento mori! Senkinek sincs félnivalója: ez a kép nem lép ki a képkeretből.

Összecsapódik a drótkerítés. Bogáncs zümmög benne, nem villanyáram. Vissza lehet nézni, egészen a hegy tővéből vissza lehet nézni. Minden ott van. Jó messze. Ki se kell belőle lépned.

Ízes ígek

Füstöltsajt burgonyasaláta

Újabb böjti ételt ajánlok, garantáltan bárki gyorsan el tudja készíteni, és még finom is!

2 pohár kockára vágott füstölt sajt (Karaván, Parenycica), 3 pohár kockára vágott főtt burgonya, apróra vágott zeller zöldje, 3 újhagyma apróra vágva, 2 lereszelt kemény tojás, lehet bele rakni apróra vágott sonkát 1 pohárral, de böjtben ez ki is maradhat.

Ezeket egyberakjuk és összekeverjük. 1 pohár majonézbe 2 evőkanál citromlét, kevés só és borsot keverünk, majd ráöntjük a salátára, és jól összeforgatjuk. Egy órára betesszük a hűtőbe, majd retekseletekkel, petrezselyem zölddel díszítve tálaljuk.

(Megjegyzés: 1 pohár = 3 dl, így 6-8 főre készül a saláta)

Seidl Ambrus

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz

Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárok, lakatok

Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók

Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRÓD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44.

Telefon: 386-909

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETEKRE IS.

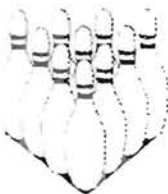
5502 Gyomaendrőd,

Fő út 81/1

Tel/Fax: 66/386-328

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1.a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszebéddel összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.500.-forintért.

Telefon: 06-20-9520-243.

SPORT

Széthullott sajnós a Barátság

Kovács Lajos tragikus halála nagyon nehéz helyzetbe hozta a Barátságot. A játékosok megtartása, anyagi nehézségek miatt, csaknem lehetetlen feladat. Szerecsére a tavaszi fordulót sikerült elkezdeni. A széthullás elmaradt. A teljesen új csapat egyelőre, nem képes felőni az NB.II. szintjére. Bár igyekezett, lelkesedés van, de ez nem elég! Az edző mérkőzések már előre jelezték a veszélyt. Az indulás után bizonyos is lett.

Szomorú krónika:

III. 4. Barátság – Eger FC 0:4 (300 néző)

A játék képe alapján megérdemelt volt a vendéggyőzelem, bár lehetett volna szorosabb eredmény is. Csak Szakalos és Diczkó érdemelt dicséretet.

14. Barátság. 15 2 4 9 9:23 10 Miskolc visszalépett!

NB.III. Hódmezővásárhely – Gyoma 3:0.

15. Gyoma 16 1 3 12 15:50 6

III. 12. Monor - Barátság 3:0 Mester, akár mesterhármast is szerzhetett volna! Jók: Katona, Mester, Nagy, Hidvégi

14. Barátság. 16 2 4 10 10:26 10

NB.III. Gyoma – Békés 1:4

15 Gyoma 17 1 3 13 16:54 6

III. 19. Barátság – Kunszentmárton 0: 6. (250 néző)

Minden tekintetben jobbak voltak a vendégek. A játékvezető megítélésünk szerint, nem egyforma mércével mért. Két vitatható tizenegyes is adott ellenünk. Kiállította Hidvégit. Csak Hidvégi dicsérhető a csapatból.

14. Barátság 17 2 4 11 10:32 10

NB.II. Kisújszállás – Gyoma 9:0

15. Gyoma 18 1 3 14 17:64 6

Márton Gábor

Atlétika

Február 17-én a Városi Sportszarnokban a Nemzeti Atlétikai Program keretében rendezett versenyen a Rózsasági Kálmán Általános Iskola ta-

nulói 6 versenyszámban 5 arany és 1 ezüst érmet szereztek. Eredmények:

Alsó tagozat: leány 1. hely
fiú 2. hely

Felső tagozat leány 1. hely
fiú 2. hely

Az összesített pontversenyben az alsó és felső tagozatos csapataink 1. helyen végeztek, így sok szép aranyéremmel érkezhettek haza a versenyről.

Úszás

Március 1-én Békéscsabán rendezték meg az úszó diákolimpia megyei döntőjét, ahol első ízben vett részt a Rózsasági Kálmán Ált. Iskola. A nagyon rangos eseményen már a részvételünk is kitüntető figyelmet érdemelt, de 2 igen értékes helyezést is elértek a tanulók. A II. korcsoportos 4X50 m. fiú gyorsváltó csapat negyedik, míg az I. korcsoportban 6X50 m. leány váltó 6. helyezést ért el.

Jövőre ismét ott leszünk!

Labdarúgás

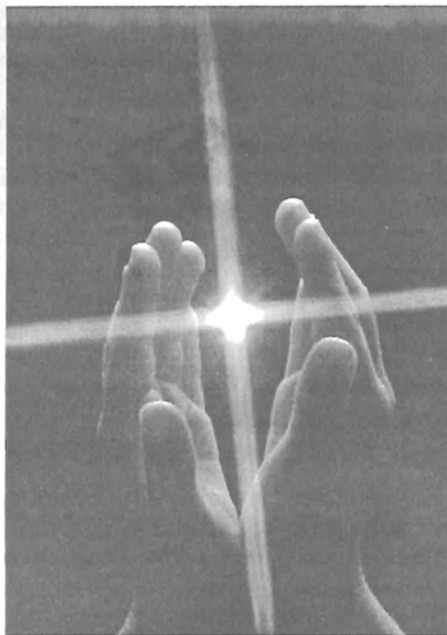
Március 14-én a Városi Sportszarnokban rendezték meg a Március 15. Kupa Diákolimpia Körzeti labdarúgó tornát. A rendezvényen 5 iskola vett részt. A körmérkőzéses versenyben a Rózsasági Kálmán Ált. Iskola minden mérkőzést megnyert. Így 100%-os teljesítménnyel lett az első, s így végleg a nagyon szép kupa az iskola tulajdonába került. Volt egy külön díj is, a mezőny legjobb játékosa címet Varga Balázs az iskola tanulója nyerte.

Vaszkán Gábor

Duaton verseny Jászberényben

Március 15-én Jászberényben idénynyitó duaton versenyt rendeztek, amelyen a gyomaendrői Makár Tamás tanuló a középtávon (5 km Futás, 20 km kerékpározás, 2,5 km futás) az ifjúságiak (fiúk) versenyében 5. helyezést ért el 1:02:17, eredménnyel.

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

*„Nem múltak el ők, két szívünkben élnek:
Híába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”*

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

BARNA FERENCNÉ CSAPÓ JULIANNA, aki a Kálvin J. u. 85.-sz. alatt lakott, március 19-én 81 éves korában hosszú szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: gyermekei és azok családja, testvérei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

BERANEK OTTÓNÉ NÉMETH GIZELLA, aki a Rákóczi út 26.-ban élt, február 23-án 90 éves korában rövid szenvedés után megtért az Úr Házába. Gyászolják: gyermeke és családja, a rokonság és az ismerősök.

BESE JULIANNA, a Mirhóhádi út 1.3.sz. alatt élt, március 12-én 78 éves korában rövid szenvedés után lelkét az Úrnak ajánlva elhagyta földi pályáját. Gyászolják: testvérei és családjuk, sógornője és családja, a rokonok és az ismerősök.

CSERÉP MÁTYÁSNÉ FARKASINSZKI MÁRIA, aki a Mohácsi u. 13.-ban élt, február 23-án 79 éves korában

hosszú betegség után az Örökkévalóság honába költözött. Gyászolják: férje, gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

ÖZV. CSÚVÁR LAJOSNÉ VARGA MÓNIKA, aki a Madách u. 2/1-ben lakott, február 25-én 89 éves korában rövid szenvedés után lelkét az Ég, testét a Föld befogadta. Gyászolják: fia, menyee, unokája és annak felesége, dédunokái, rokonai és ismerősei.

DINYA LAJOSNÉ PELYVA ETELKA, aki a Fő út 75. sz. alatt lakott, március 1-én 69 éves korában hosszú betegség után eltávozott az élők sorából. Gyászolják: férje, lánya és családja, rokonai és ismerősei.

DIÓS JÓZSEFNÉ KNAPCSEK ERZSÉBET, aki a Baross utca 3.sz. alatt élt, március 10-én 76 éves korában hosszas betegség után elhunyt. Gyászolják gyermekei és családjuk, rokonai és ismerősei.

FODOR SÁNDOR, Nagyalapson élt, a Mester utca 20. sz. alatt, március 8-án 80 éves korában az Örökkévalóság honába költözött. Gyászolják: gyermekei és családjuk, rokonai és ismerősei.

FÜLÖP JÓZSEF, aki a Bajcsy Zsilinszky út 93. sz. alatt élt, március 15-én 75 éves korában rövid szenvedés után magához szőlította az Úr. Gyászolják: felesége, testvérei és azok családja, felesége testvérei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

GELLAI IMRÉNÉ VARJÚ MÁRIA, aki a Micsurin utca 41-ben lakott, március 16-án 92 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: gyermekei és családjuk, rokonai és ismerősei.

HANYECZ MIHÁLY JÁNOS, aki a Sugár út 85. sz.-ban élt, március 13-án 67 éves korában váratlanul elhunyt. Gyászolják: felesége, gyermeke a rokonai és ismerősei.

HORNOK IMRE, aki a Kinizsi utca 9.sz. alatt lakott, március 11-én 66 éves korában hosszas betegség és rövid szenvedés után eltávozott az élők sorából. Gyászolják: felesége, gyermekei, veje, kis unokája, rokonai és ismerősei.

HORNOK LAJOS, aki a Szélmalom utca 22-ben élt, március 4-én 65 éves korában váratlanul elhunyt. Gyászolják: felesége, anyósa, rokonai és barátai, volt tanítványai.

IMRE JÓZSEF, aki a Mirhóhádi út 1-3 alatt élt, február 25-én 79 éves korában hosszú szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: gyermekei, unokái, testvérei, rokonai és ismerősei.

KENÉZ GYÖRGYNÉ ERDEI MARGIT, aki Nagyalapson élt a Mester utca 17-ben, március 14-én 68 éves korában meg-

tért Teremtőjéhez. Gyászolják: testvérei és családjuk, rokonai és ismerősei.

KOVÁCS JÁNOS, aki az Árpád út 10/1. sz. alatt lakott március 1-én, 72 éves korában hosszú súlyos betegség után elköltözött az élők sorából. Gyászolják: felesége, gyermekek és családja testvére és azok családja, rokonai és ismerősei.

KOVÁCS SÁNDOR, aki a Táncsics u. 2.-ben élt, február 28-án, 61 éves korában hosszú betegség után elhunyt. Gyászolják volt felesége, gyermekei és családjuk, rokonai és ismerősei.

LAPATINSZKI ZOLTÁN, aki a Polányi út 12. sz.-ban lakott, február 29-én 74 éves korában hosszú szenvedés után befejezte földi pályafutását. Gyászolják: felesége, gyermekei és családjuk, testvére és családja, rokonai és ismerősei.

MÉSZÁROS GERGELYNÉ KURILLA JOLÁN MARGIT, aki a József Attila utca 14-ben élt, március 12-én 71 éves korában hosszas betegség után az Örökkévalóság honába költözött. Gyászolják: gyerekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

PUTNOKI LAJOS, aki a Sebes Gy. u. 24-ben élt, március 6-án rövid szenvedés után váratlanul elhunyt. Gyászolják: élettársa, lányai és azok családjai.

RÓZA ANTALNÉ VARJÚ ESZTER, aki a Polányi út 47. sz. alatt lakott, március 8-án 81 éves korában visszaadta lelkét az Úrnak. Gyászolják: férje, lánya, testvérei és családjuk, férje testvérei és azok családja, a rokonság és az ismerősök.

SIMÓ LÁSZLÓ, aki a Csokonai utca 12-ben élt, március 11-én 81 éves korában rövid szenvedés után az Örökkévalóság honába költözött. Gyászolják: rokonai és ismerősei.

SZILÁGYI LÁSZLÓ, aki Budai Nagy Antal utca 20. sz. alatt élt, március 15-én 75 éves korában váratlanul elhunyt. Gyászolják: gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

SZILÁGYI MARGIT, aki az Árpád u. 24-ben élt, február 28-án 74 éves korában rövid szenvedés után s mégis váratlanul elköltözött az élők sorából. Gyászolják: testvére és annak családja, a rokonság és az ismerősök.

Id. SZUROVECZ MATE, aki a Dobi utca 10. sz. alatt lakott, február 28-án 87 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: felesége, gyermekei és családjuk, rokonai és az ismerősök.

Id. VARJÚ ELEK, aki a Nap utca 4. sz. alatt lakott, március 8-án 84 éves korában hosszú szenvedés után, lelkét az Ég, testét a Föld befogadta. Gyászolják: gyermekei és családjuk, testvérei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

CIPŐTALPBÉLÉST SZONDÁTÓL

Rózsahegy u. 11.
Telefon: (66) 284-301

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788
Tel., Fax: 06-66-285-863

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

Fűszer és gyógynövényünk a torma

„Pacsirtaszót hallok megint!
Egészen elfeledtem már.
Dalolja, tavasznak hírmondója te,
Dalolj, te kedves kis madár!”

Részlet Petőfi Sándor „Pacsirtaszót hallok megint” c. verséből

Itt az Alföldön, de azt hiszem az egész országban a húsvét elképzelhetetlen füstölt főtt sonka, és tojás nélkül. A XV. századtól kezdve a mediterrán vidékéről és Délkelet-Európából elterjedt a torma, mint fűszernövény. Azóta a sonkát tormával fogyasztják. Ugyanis a torma fogyasztása a gyomor és bél emésztőmirigyének működését serkenti és így az ételek gyorsabb felszívódását segíti elő.

A káposztaféléknek, reteknek rokona, mert virágjainak négy szíromlevele szemben állnak egymással. (Keresztesek családja) Évelő növény, gyökere télen sem fagy meg a talajban. Gyermekkoromban mindenütt volt torma, akkor szedtek belőle, amikor szükség volt. Ma már alig látni. Hosszú nagy leveli jól tűrik a több fokos hideget. Félárnyékos helyen is jól megvan. Ezért régen kerítések mellett, kevésbé művelt helyen tartották. Víz és tápanyag igénye elég nagy. Ma már szakszerűen, dugványozással szaporítják. Az erre a célra felszedett tápgyökeret (ceruza vastagságúakat) ősszel, vagy tavasszal bakhátra, vagy barázdába ültetik el. A felső végük

két-három cm-re legyen a talaj felszínétől. Egy év múlva szedhető gyökér lesz belőle, melyet ősszel a fagyok beállta előtt, vagy tavasszal szedhetjük fel. Természetesen az így termesztett torma eladásra is szolgálhat. Nagyobb mennyiségben külföldre is szállítunk. Hazánkban Debrecen, Nagykáta, Győr környékén termesztik. Legközelebb hozzánk Kiskunfélegyházán van egy tormafeldolgozó üzem.

Gyógyászati célra a friss torma a legjobb. Ecet hozzáadásával tartósíthatjuk. Saláták ízesítésére igen alkalmas.

Az 1660-as évek közepén Lippai János biológus-botanikus azt írja róla, hogy az erős, csípős illata az eldugult légutakat tisztítja, megnyitja, átjárja az arc és homloküreget, nem utolsó sorban a vérkeringést is serkenti.

A későbbiek során ájult betegek élesztésére is szolgált. Asztmás betegek a reszelt tormát szagolgatták a légzés megkönnyítése érdekében, sőt sok esetben a mellkasukat is bedörzsölték. Így a fulladás, bénulás, szédülés fokozatosan elmúlt, mert az idegközpontok izgatásával megszűntek a panaszok.

A népgyógyászat étvágytalanság, gyomor és bélrenyheség, hasi puffadás megszüntetésére javasolja, továbbá reuma, köszvény esetén külső pakolásos kezelésnek alkalmazását írja elő. Vizelethajtó hatása a vese hámsejtjeinek izgatásával érvényesül. A bányahimlő és skarlát által okozott bőrelváltozásokat szédörzsölt, felmelegített tormalevél pakolással tüntették el. A légúti és orrmellék üregi fertőzéseket egy bizonyos fajta baktériumok okozzák. Német orvosok megállapították, hogy a tormaolaj gátolja, hatástalanítja a baktériumok mérgező anyagainak képződését.

A népi állatgyógyászatban is alkalmazták a tormát. Pl. légző és emésztőszervek idült hurutjakor.

A tudományos vizsgálatok megerősítették a népgyógyászat megfigyeléseit. A friss tormából vízgőzös lepárlással vonják ki hatóanyagait. (Illóanyag, olaj, cukor stb.)

A kozmetikában szeplők halványítására használják.

Az utóbbi időben mindjobban előtérbe kerül, - gyógyító hatása miatt, - a népgyógyászatban használt vadon termő növények gyógyászati feldolgozása.

Az emberek hittek és ma is hisznek a természet gyógyító erejében, a levegő, a víz, a gyógynövények jótékony hatásában, amelynek biznossága fűszernövényünk a torma is!

Hunyai Alajos

Húsvéti tojások

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Tisztelt vásárlóim!

A tavaszi kerti munkákhoz vásárolják meg mielőbb a szükséges vetőmagokat és szerszámokat!

Ajánlataim:

- * Zöltség és virágmagok
- * Tavaszi hagymás növények: Begónia, Dália,
- * Kardvirág és Rózsa
- * Bio burgonya és fémzárolt vetőburgonya
- * Hibrid kukorica: DEKALB, Kiskun, MV
- * Lucernamag, fűmag, műtrágya
- * Gyümölcsfa lemosó vegyszerek
- * Búvárszivattyúk, tömlők, gumicsizmák
- * Főliák, műanyag kukák (110-120 L)
- * Szegkek, csavarok, kerítés drótok
- * Akciós áron elektromos fűnyíró gépek!
- * És sok más mezőgazdasági és konyhai eszköz

VÁROSUNK Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd,

Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323 * Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Harmath József, Hunya Alajos, Iványi Mária, Marsiné Giricz Erzsébet, Márton Gábor, Stark László * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. *

Készült: 66/283-358 Pelyva

Interneten: <http://www.szikszi.hu/isk/gellert/> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu